مزگێنی بەپێی نووسینی یۆحەننا

یۆحەننا یەكێك بوو لەقوتابیەكانی عیسا، پەیوەندییەكی تایبەتی بەهێزی لەگەڵ هەبوو، باسی خۆی دەكات كە خۆشەویستی عیسا بووە، یۆحەننا لەم پەرتووكەدا حەوت نیشانەی سەرسوورهێنەری هەڵبژارد كەهەمووی دەریدەخات عیسا مەسیحەو چ شێوەیەكی ژیانمان پێدەبەخشێ.

مەبەستی یۆحەننا لەم پەرتووكەدا ئەوەیە: (تا باوەڕ بكەن كە عیسا مەسیحە)، *چونكە ئەوەی باوەڕی پێبهێنێ* (هەتا ئێوە بەهۆی باوەڕەوە ژیان بەدەست بهێنن بەناوی ئەوەوە.) *(20:31).*

هەروەها باسی دەكات چۆن هەندێ كەس باوەڕیان هێناو بوون بەقوتابی ئەو، بەڵام هەندێكیان ڕەتیان كردەوەو بەربەرەكانیان كرد. ئینجا هەندێ بەشی كەی ئەم پەرتووكە باسی ئەو پەیوەندییە بەهێزە دەكات كە لەنێوان عیساو قوتابیەكانی هەبووە.

ئەوەی شایانی باسە لەنیوەی پەرتووكەوە تاكۆتایی باسی دوا هەفتەی ژیانی عیسا دەكات، تیایدا باسی ووتەكانی عیسا دەكات لەئامادەكردنی قوتابیەكانیو هاندانیان پێش لەخاچدانی. هەروەها باسی مەسیح دەكات وەك پادشایەك، بەڵام حوكمڕانیەكەی لەم جیهانە نییەو ئەمەش تامردنی لەسەر خاچ دەرنەكەوت (1:17)، هەروەها باسی گرتنی عیساو دادگاییكردنیو لەخاچدانیو هەستانەوەی دەكات، ئینجا دەركەوتنی بۆ قوتابیەكانی دوای هەستانەوەی.

ووشەی خودا

1

لەسەرەتاوە ووشەكە* بوو، ووشەكە لای خودا بوو،
ووشەكەش خۆی خودا بوو. 2ئەو هەر لەسەرەتاوە
لای خودا بوو. 3بەو هەموو شتێ دروستبووە،
بێئەو هیچ شتێك دروست نەبووە لەمانەی كە
دروست بوون. 4ژیان لەئەوا بوو، ئەو ژیانەش
ڕووناكی مرۆڤ بوو، 5ڕووناكیش تاریكی ڕووناك
دەكاتەوەو تاریكی ناتوانێ ڕووناكی ببەزێنێ.
6مرۆڤێك هات كە خودا ناردبووی، ناوی
یەحیا بوو، 7ئەو هات شایەتی بۆ ڕووناكی بدات،
تاوەكو هەموان بەهۆی ئەوەوە باوەڕبهێنن. 8یەحیا
خۆی ڕووناكییەكە نەبوو، بەڵكو شایەتی
ڕووناكییەكە بوو. 9ئەو ڕووناكیە ڕاستەی هەموو
خەڵكی ڕووناك دەكاتەوە هاتە جیهان، 10ئەو
لەجیهاندا بوو، بەویش جیهان دروست بوو، كەچی

جیهان نەیناسی. [11]ئەو بۆ لای گەلەکەی هات،
کەچی ئەوان پێشوازیان لێنەکرد. [12]بەڵام هەموو
ئەوانەی پێشوازیان لێکرد، ئەوانەی باوەڕیان بەناوی
هێنا، دەسەڵاتی پێدان ببن بەڕۆڵەی خودا*، [13]
ئەوانەی نەبەخوێن، نەبەویستی لەش، نەبەویستی پیاو،
بەڵکو لەخوداوە بوون.

[14]ئینجا ووشەکە بوو بەلەشو لەناوماندا
نیشتەجێبوو، ئێمە شکۆی ئەومان بینی، شکۆی
تاقانەی باوك، ئەوەی پڕبوو لەبەرەکەتو ڕاستی. [15]
یەحیا شایەتی بۆدەداو هاواری دەکرد: (ئەمە ئەوەیە
کە باسم کردو ووتم: ئەوەی لەدوای من دێت
لەپێش من بوونی هەیە، چونکە ئەو بووە پێش ئەوەی
من ببم.) [16]هەموومان لەپڕی ئەو بەرەکەت* لەدوای
بەرەکەتمان وەرگرت، [17]چونکە شەریعەت بەهۆی
موساوە درا، بەڵام بەرەکەتو ڕاستی بەهۆی عیسای
مەسیحەوە هاتن. [18]هەرگیز کەس خودای نەبینیوە،
بەڵام تاقانەی خودا، ئەوەی لەباوەشی باوکدایە، ئەو
خودای بۆ ئێمە دەرخست.

شایەتیدانی حەزرەتی یەحیا

[19]ئەمەش شایەتییەکەی یەحیایە، کاتێ
جوولەکەکانی قودس هەندێ کاهینو لاوییان نارد
پرسیاری لێبکەن: (تۆ کێیت؟) [20]ئەو بە بێ
دوودڵی دانی پیاناو ووتی: (من مەسیح نیم.) [21]ئینجا
لێیان پرسی: (ئەی تۆ کێیت؟ ئەلیاسی؟) ووتی:
(نەخێر! ئەو نیم.) ووتیان: (ئایا پێغەمبەرەکەی❖؟)
ووتی: (نەخێر.) [22]لەکۆتاییدا ووتیان: (باشە تۆ
کێیت، تا وەڵامەکە بدەینەوە بەو کەسانەی ئێمەیان
ناردووە؟ چی دەڵێیت دەربارەی خۆت؟) [23]ئەویش
ووتی: (من {دەنگێکم لەدەشتودەر هاوار دەکەم:
ڕێگای خوداوەند ڕێكو ئامادەکەن}، هەروەك چۆن
ئەشعیای پێغەمبەر ووتویەتی.) [24]ئەوانەی لەلایەن
فەریسییەکانەوە نێررابوون، [25]دیسان پرسییان: (باشە
گەر تۆ مەسیح نیتو ئەلیاس نیتو پێغەمبەرەکە
نیت، ئیتر بۆچی خەڵکی لەئاوهەڵدەکێشیت؟) [26]
وەڵامی دایەوە: (من خەڵکی لەئاوهەڵدەکێشم، بەڵام
لەنێوانتاندا یەکێك هەیە کە نایناسن، [27]ئەو دوای
من دێت، من شایانی ئەوە نیم قەیتانی پێڵاوەکانی بۆ
بکەمەوە.)

[28]ئەمەش لەدێی بێتعەنیا ڕوویدا،
لەوبەری ڕووباری ئوردونەوە، لەو
شوێنەی یەحیا خەڵکی لەئاوهەڵدەکێشا.

بەرخی قوربانی خودا

[29]ڕۆژێ دوای ئەوە یەحیا عیسای بینی وا
بەرەو ڕووی دێت، ووتی: (ئا ئەوەتا بەرخی خودا❖،
ئەو قوربانییەی گوناهی جیهان هەڵدەگرێت. [30]ئەمە
ئەو کەسەیە کە دەربارەی ووتم، ئەوەی لەدوای من

❖**پێغەمبەرەکەی:** مەبەستی لەو پێغەمبەرەیە کە موسا باسی دەکات. بڕوانە یۆحەننا 1:45

دێـت لـەپـێش مـن بوونی هەیە، چونکە ئەو هەبووە
پـێش بوونـی من. 31منیش نەمدەناسی، بەڵام هاتووم
بۆ لەئاوهەڵکێشان تا ئەو بۆ ئیسرائیل دەرکەوێ.) 32
ئینجا یەحیا شایەتیداو ووتی: (ڕۆحی پیرۆزم*
لەشێوەی کۆترێك بینی لەئاسمانەوە هاتەخوارەوەو
لەسەر عیسا نیشتەوە. 33من نەمدەناسی، بەڵام ئەوەی
منی ناردووە خەڵك لەئاوهەڵکێشم، ئەو پێی ووتم:
ئەوەی دەیبینیت ڕۆح دێتەخوارەوەو لەسەری
جێگیر دەبێ، ئەو خەڵکی بەڕۆحی پیرۆز
هەڵدەکێشێ. 34لەبەرئەوەی ئەمەم دیووە، شایەتی
دەدەم ئەو ڕۆڵەی خودایە.)

قوتابیە یەکەمینەکان

35بۆ بەیانی یەحیا لەگەڵ دوو قوتابی خۆی
دیسان هەر لەوێ ڕاوەستا بوو، 36کە عیسا بەوێدا
ڕۆیشت سەیریکردو ووتی: (ئا ئەوەتا بەرخی
خودا.) 37کاتێ دوو قوتابیەکە گوێیان لەمە بوو،
دوای عیسا کەوتن. 38عیسا ئاوڕیدایەوەو
سەیریکرد ئەوان بەدوایەوەن، لێیپرسین: (چیتان
دەوێت؟) ووتیان: (ڕابی، (واتە مامۆستا) لەکوێ
دەژیت؟) 39وەڵامی دانەوەو ووتی: (وەرن، ببینن.)
ئینجا لەگەڵی ڕۆیشتنو ئەو شوێنەیان بینی کە تیایدا
دەژیا، کات نزیکەی چواری پاش نیوەڕۆ بوو، ئەو
ڕۆژە لەگەڵی مانەوە. 40ئەندەراوس کە برای
شەمعون پەترۆس بوو، یەکێ بوو لەو دووانەی دوای
عیسا کەوتن، دوای ئەوەی گوێیان لەقسەی یەحیا
بوو. 41هەر کە ئەندەراوس شەمعونی برای دۆزییەوە،
پێی ووت: (مەسیحمان دۆزیوەوە) واتە
دەستنیشانکراو. 42ئینجا بردی بۆ لای عیسا، عیسا
بەووردی تێیڕوانی و ووتی: (تۆ شەمعونی کوڕی
یۆنای، بەڵام من بانگت دەکەم کێفا❖، واتە
پەترۆس.)

43بۆ بەیانی عیسا بڕیاریدا بڕوات بۆ ناوچەی
جەلیل، کاتێ فیلیپۆسی دۆزیەوە، پێی ووت: (دوام
کەوە!) 44فیلیپۆس وەك ئەندەراوسو پەترۆس
خەڵکی شاری بەیت سەیدا بوو. 45ئینجا فیلیپۆس
نەسەنائیلی دۆزیەوە پێی ووت: (ئەوەی موسا
لەتەوراتدا لەسەری نووسیوەو پێغەمبەرانیش
لەپەرتووکەکانیان، دۆزیمانەوە. ئەو کەسە عیسای
کوڕی یوسفی خەڵکی ناسیرەیە.) 46نەسەنائیل ووتی:
(ئایا لەشاری ناسیرە شتی چاك هەڵدەکەوێ؟)
فیلیپۆس پێی ووت: (وەرە سەیرکە!)

47کە عیسا نەسەنائیلی بینی وا بەرەو ڕووی
دێت، ووتی: (بێگومان ئەمە ئیسرائیلییەکی
بێغەلوغەشە!) 48نەسەنائیل لەعیسای پرسی:
(لەکوێ دەمناسیت؟) عیسا لەوەڵامدا ووتی: (کاتێ
لەژێر دارهەنجیرەکە بوویت تۆم بینی، پێش ئەوەی
فیلیپۆس بانگتبکات.) 49ئینجا نەسەنائیل هاواری

❖ [illegible] پەترۆس.

کردو ووتی: (ئەی مامۆستا، تۆ ڕۆڵەی خودایت! تۆ
پادشای ئیسرائیلیت!) 50عیسا پێی ووت: (ئایا
باوەڕت هێنا چونکە پێم ووتیت تۆم لەژێر
دارهەنجیرەکە بینی؟ بزانە کاری لەمەش مەزنتر
دەبینیت!) 51دیسان ووتی: (ڕاستی ڕاستیتان
پێدەڵێم، ئێوە ئاسمان بەکراوەیی دەبینن‌و فریشتەی
خودا دەبینن لەبەرزبوونەوەو هاتنەخوارەوەیان لەسەر
ڕۆڵەی مرۆڤ.)

شایی لەقانا
2

لەڕۆژی سێهەمدا لەدێی قانا لەناوچەی جەلیل
شاییەك هەبوو، دایکی عیساش ئامادەی ئەو شاییە
بوو، 2هەروەها عیساو قوتابیەکانیشی بانگ‌کرابوون
بۆ ئەم شاییە. 3کاتێ شەراب تەواو بوو، دایکی چووە
لای عیساو پێی ووت: (هیچ شەرابیان نەماوە!) 4
ئەویش پێی ووت: (ئەمە پەیوەندی بەمنەوە هەیە یان
بەتۆ؟ هێشتا کاتی من نەهاتووە!) 5دوایی دایکی
عیسا بەئیشکەرەکانی ووت: (ئەوەی ئەو فەرمانتان
پێدەدات بیکەن.) 6لەوێدا شەش کوپەی بەردین
هەبوو، جوولەکەکان ئاوەکەیان بەکاردەهێنا بۆ
پاك‌کردنەوە بەپێی خووڕەوشتی خۆیان، کوپەکان
هەریەکەی هەشتا تا سەدو بیست لیتریان دەگرت. 7
جا عیسا بەئیشکەرەکانی ووت: (کوپەکان پڕکەن
لەئاو.) ئەوانیش کوپەکانیان تا سەر پڕکرد. 8ئەوسا
پێی ووتن: (ئێستا لێی‌دەرکەن‌و بیبەن بۆ
سەرپەرشتیکەری شاییەکە!) ئەوانیش وایان کرد. 9
کاتێ سەرپەرشتیکەر تامی ئەو ئاوەی کرد کە
گۆڕابوو بۆ شەراب، بەڵام سەرچاوەکەی نەدەزانی،
ئەوەی ئیشکەرەکان دەیانزانی چۆنە و چیە، ئەوسا
زاوای بانگ‌کردو 10پێی ووت: (خەڵکی لەپێشەوە
شەرابە چاکەکە دادەنێن‌و دوای کەمێك خواردنەوە،
شەرابی تر دەهێنن کە ئەوەندە باش نەبێ وەکو
ئەوەی یەکەم. بەڵام تۆ شەرابە باشەکەت هێشتۆتەوە
بۆ ئێستا!)
11ئەمە یەکەمین نیشانەی سەرسوڕهێنەر بوو کە
عیسا لەدێی قانای ناوچەی جەلیل کردی، ئەوەی
تیایدا شکۆمەندی خۆی دەرخست‌و قوتابیەکانی
باوەڕیان پێ‌هێنا. 12دوای ئەمە عیساو دایکی‌و
براکانی‌و قوتابیەکانی چوون بۆ شاری کەفەرناحوم،
چەند ڕۆژێك لەوێ مانەوە.

پاکسازی پەرستگا

13کاتێ جەژنی تێپەڕبوونی جوولەکە نزیك
بووەوە، عیسا چوو بۆ قودس، 14لەپەرستگادا*
ئەوانەی بینی کە مانگاو مەڕو کۆتریان دەفرۆشت،
هەروەها پارەگۆڕەوەکان لەبەردەم مێزەکانیان
دانیشتبوون، 15عیسا لەگوریس قامچیەکی
دروست‌کردو ئەوانەی لەپەرستگادا بوون بەخۆیان‌و
مەڕو مانگاوە هەموویانی دەرکرد. پارەی
پارەگۆڕەوەکانی پەرشوبڵاوکردەوەو مێزەکانیانی
سەرەوژێر کرد، 16ئینجا بەکۆتر فرۆشەکانی ووت:
(ئەم شتانە لێرە ببەنە دەرەوە! چۆن دەوێرن ماڵی
باوکم بکەنە بازاڕ؟) 17لێرەدا قوتابیەکان ئەو ئایەتەیان

بیرکەوتەوە کە لەکتێبی پیرۆزدا نووسراوە: {
دڵگەرمی بۆ ماڵەکەت دەمسوتێنێ}.
18دەسەڵاتدارانی جوولەکە بەرهەڵستی
عیسایان کردو ووتیان: (نیشانەیەکمان بۆ بهێنەوە
دەستنیشانی دەسەڵاتت بکات بۆ ئەو کارەی
کردت!) 19جا عیسا لەوەڵامدا ووتی: (ئەم
پەرستگایە بڕوخێنن، لەسێ ڕۆژدا دروستی
دەکەمەوە.) 20ئەوسا جوولەکەکان پێیان ووت: (ئەم
پەرستگایە بەچل و شەش ساڵ دروستکراوە، تۆ
بەسێ ڕۆژ دروستیدەکەیتەوە؟) 21بەڵام ئەو
پەرستگایەی ئەو دەربارەی قسەی دەکرد، لەشی
خۆی بوو. 22کاتێ عیسا لەناو مردووان هەستایەوە،
ئەوسا قوتابیەکانی ئەم قسەیەی عیسایان بیرکەوتەوە،
ئینجا باوەڕیان هێنا بەکتێب*و بەو ووتانەی عیسا
ووتبووی.

23کاتێ عیسا لەجەژنی تێپەڕبووندا لەقودس
بوو، خەڵکێکی زۆر ئەو نیشانە سەرسوڕهێنەرانەیان
بینی کە کردیو باوەڕیان بەناوی ئەو هێنا. 24بەڵام
عیسا متمانەی پێ نەکردن، چونکە هەموو خەڵکی
دەناسی. 25ئەو پێویستی بەکەس نەبوو شایەتی بۆ بدا
دەربارەی مرۆڤ، چونکە ناوەڕۆکی مرۆڤی دەناسی.

لەدایك بوون لەرۆح

3

پیاوێك هەبوو لەفەریسیەکان ناوی نیقۆدیمۆس بوو،
ئەندام بوو لەئەنجوومەنی جوولەکەکان. 2بەشەو بۆ
لای عیسا هاتو پێی ووت: (مامۆستا، ئێمە دەزانین
تۆ مامۆستایەکی لەلای خوداوە هاتوویت، چونکە
ئەو نیشانە سەرسوڕهێنەرانەی تۆ دەیکەیت، کەس
ناتوانێ بیکات گەر خودای لەگەڵدا نەبێت.) 3ئینجا
عیسا پێی ووت: (ڕاستی ڕاستیت پێ دەڵێم، کەس
ناتوانێت پادشاهێتی خودا ببینێت گەر لەئاسمانەوە
لەدایك نەبێت.) 4نیقۆدیمۆس لێیپرسی: (مرۆڤ چۆن
دەتوانێت بەپیری لەدایك ببێتەوە؟ خۆ جارێکیکە
ناچێتەوە سکی دایکیو سەرلەنوێ لەدایك بێتەوە!)
5عیسا وەڵامی دایەوەو ووتی: (ڕاستی ڕاستیت پێ
دەڵێم، کەس ناتوانێ بچێتە ناو پادشاهێتی خودا گەر
لەئاو و لەڕۆح لەدایكنەبێتەوە. 6چونکە ئەوەی لە
لەشەوە لەدایك دەبێ لەشە، ئەوەش کە لە ڕۆحەوە
لەدایك دەبێت ڕۆحە، 7کەواتە سەرت سوڕنەمێنێ
کە دەڵێم: پێویستە لەئاسمانەوە لەدایك ببنەوە. 8شنەبا
بۆ هەر شوێنێ کە ئارەزووی لێبێت هەڵدەکاتو
گوێمان لە دەنگەکەی دەبێت، بەڵام نازانرێ
لەکوێوە دێتو بۆکوێ دەڕوات. هەر بەم شێوەیەشە
هەموو ئەوانەی لە ڕۆحەوە لەدایك دەبن.)

9دیسان نیقۆدیمۆس پرسیاریکردەوە: (چۆن
ئەمە ڕوودەدات؟) 10عیسا وەڵامی دایەوە: (تۆ
مامۆستایەکی ئیسرائیلیو ئەمە نازانی! 11ڕاستی
ڕاستیت پێدەڵێم: ئێمە ئەوە دەڵێین کە دەیزانینو
شایەتی بۆ ئەوە دەدەین کە دەیبینین، لەگەڵ ئەوەشدا
ئێوە شایەتیەکەمان قبوڵ ناکەن. 12باسی شتە
زەمینیەکانتان بۆ دەکەم، باوەڕناکەن، ئیتر چۆن باوەڕ
دەکەن ئەگەر باسی شتی ئاسمانیتان بۆ بکەم؟ 13هیچ
کەسێ نەچۆتە ئاسمان جگە لەوەی لەئاسمان هاتۆتە

يۆحەننا 3

خوارەوە، ئەويش ڕۆڵەی مرۆڤە. [14]جا چۆن موسا
مارەكەی لەبیابانـدا* بەدارەوە هەڵواسی، بەهەمان
شێوە ڕۆڵەی مرۆڤیش دەبێ هەڵواسرێ، [15]تاوەكو
هەركەسێك باوەڕی پێبێنێ ژیانی هەتاهەتایی
دەسكەوێ.)

خۆشەویستی خودا بۆ جیهان

[16](چونكە خودا بەم جۆرە جیهانی
خۆشەویست تەنانەت تاقە ڕۆڵەی خۆی پێشكەش
كرد، هەتا هەموو ئەوانەی باوەڕی پێدەكەن لەناو
نەچن، بەڵكو ژیانی هەتاهەتایی بەدەست بهێنن. [17]
چونكە خودا ڕۆڵەی نەنارد بۆ تاوانباركردنی جیهان،
بەڵكو ناردی تا جیهان ڕزگار بێت بەهۆی ئەوەوە.
[18]ئەوەی باوەڕی پێدەهێنێ تاوانبار ناكرێ، بەڵام
ئەوەی باوەڕی پێناهێنێ تاوانباركراوە، چونكە
باوەڕی بەناوی تاقە ڕۆڵەی خودا نەهێناوە. [19]ئەمەش
حوكمەكەیە: ڕووناكی هات بۆ جیهان، بەڵام
خەڵكەكە حەزیان لەتاریكی كرد لەجیاتی ڕووناكی،
چونكە كردەوەیان خراپ بوو. [20]هەر كەسێك
خراپە بكات ڕقی لەڕووناكیە، نایەتە لای ڕووناكی
نەوەك كردەوەكانی ئاشكرا ببێ. [21]بەڵام ئەوەی
بەڕێگای ڕاستیدا دەڕوات، بۆ لای ڕووناكی دێت
تاكو كردەوەكانی دەركەوێت كە بەهۆی خوداوە
كراوە.)

عیساو شایەتی یەحیا

[22]دوای ئەوە عیساو قوتابیەكانی ڕۆیشتن بۆ
شارەكانی یەهودیە، لەوێ لەگەڵیان مایەوە،
دەستی كرد بەخەڵك لە ئاوهەڵكێشان. [23]هەروەها
یەحیا لەكانی نون لەنزیك شاری سالیم خەڵكی لە
ئاوهەڵدەكێشا، چونكە ئاوی ئەوێ زۆر بوو
خەڵكەكە دەهاتن و لەوێ لەئاوهەڵدەكێشران. [24]
هێشتا یەحیا نەخرابووە بەندیخانەوە. [25]لەوێدا
گفتوگۆیەكی گەرم كەوتە نێوان قوتابییەكانی یەحیا
لەگەڵ جوولەكەیەك دەربارەی پاككردنەوە. [26] جا
چوون بۆ لای یەحیاو پێیان ووت: (مامۆستا، ئەو
پیاوەی بینیمان لەگەڵت لەپشتی ڕووباری
ئوردونەوە، ئەوەی شایەتیت بۆدا، ئێستا ئەویش
خەڵك لەئاوهەڵدەكێشێو هەموو خەڵكەكە دەڕۆن
بۆ لای ئەو!)
[27]یەحیاش وەڵامی دایەوە: (پیاو دەتوانێ تەنها
ئەوە وەرگرێ كە لەئاسمانەوە پێی دراوە! [28]ئێوە
خۆتان شایەتن كاتێ ووتم: من مەسیح نیم، من پێش
ئەو نێرراوم. [29]بووك بۆ زاوایە! بەڵام هاوڕێی زاوا
ئەوەی لەچاوەڕوانیدایە كاتێ گوێی لەدەنگی زاوا
دەبێ، دڵشاد دەبێ. جا ئەوەتا ئەم خۆشیەم هاتەدی.
[30]دەبێت ئەو زیادبكات و منیش كەم.)
[31]ئەوەی لەسەرەوە هاتووە لەسەرووی
هەموانە. بەڵام ئەوەی لە زەویە ئەو زەمینیەو هەر
لەبارەی كاروباری زەمینی دەدوێ. جا ئەوەی
لەئاسمانەوە هاتووە لەسەرووی هەموانە، [32]ئەو
شایەتی ئەوە دەدات كە بینیویەتی و بیستوویەتی، بەڵام
كەس شایەتیەكەی وەرناگرێ! [33]ئەوەی شایەتیەكەی
وەردەگرێ، دەیسەلمێنێ كەوا خودا ڕاستە، [34]چونكە

ئەوەی خودا ناردوویەتی بەووشەی خودا دەدوێ،
لەبەرئەوەی خودا بەپێوانە ڕۆح نادات. 35باوك
ڕۆڵەی خۆی خۆشدەوێ، هەموو شتێکی خستوتە
ژێر دەستی. 36ئەوەی باوەڕ بەڕۆڵەکە بهێنێ، ژیانی
هەتاهەتایی هەیە. ئەوەش کە گوێڕایەڵی ڕۆڵەکە نابێ
ژیان نابینێت، بەڵکو تووڕەیی خودای بەسەردا
دەچەسپێ.

ژنێکی سامری

4

فەریسیەکان بیستیان کە عیسا قوتابی زۆری هەیەو
لەیەحیا زیاتر خەڵکی لەئاوهەڵدەکێشێ، 2هەرچەندە
خۆی خەڵکی لەئاوهەڵنەدەکێشا بەڵکو قوتابیەکانی.
3کاتێ عیسا بەمەی زانی ناوچەی یەهودیەی
بەجێهێشتو گەڕایەوە بۆ ناوچەی جەلیل. 4
دەبووایە بەناوچەی سامیرەدا* بڕۆشتایە، 5لەوێ
گەیشتە شارێکی سامری پێیدەوترا سوخار، نزیك
بوو لەو پارچە زەوییەی یاقوب بەیوسفی کوڕی
دابوو، 6بیری یاقوبیش لەوێبوو. جا چونکە عیسا
ماندووی گەشتەکە بوو، کاتیش نزیکەی دوانزەی
نیوەڕۆ بوو، لەسەر قەراغی بیرەکە دانیشت. 7ژنێکی
سامری هاتە سەر بیرەکە بۆ ئەوەی ئاو بەرێ، عیسا
پێی ووت: (هەندێ ئاوم بدەرێ!) 8قوتابیەکانی چوو
بوونە ناو شار تا خواردن بکڕن. 9ئینجا ژنە
سامرییەکە پێی ووت: (تۆ جوولەکەیتو منیش
سامری، چۆن داوای ئاوم لێدەکەیت؟) چونکە
جوولەکەکان تێکەڵی سامرییەکان نەدەبوون. 10
عیساش بەژنەکەی ووت: (ئەگەر تۆ بەخشینی خودا
بزانیتو ئەوەی پێت دەڵێ ئاوم بدەرێ بزانی کێیە،
ئەوسا تۆ داوات لێدەکردو ئەویش ئاوی ژیانی
پێتدەدا!) 11ژنەکە پێی ووت: (بەڵام گەورەم، تۆ
هیچت پێ نییە بۆ دەرهێنانی ئاو و بیرەکەش قووڵە.
ئیتر ئاوی ژیانت لەکوێ بوو؟ 12ئایا تۆ لەیاقوبی
باوکمان گەورەتری کە ئەم بیرەی بۆ
بەجێهێشتووین، ئەوەی خۆیو منداڵو ئاژەڵی لێیان
خواردۆتەوە؟) 13عیساش پێی ووت: (هەر کەسێ
لەم ئاوە بخواتەوە دیسان تینووی دەبێتەوە. 14بەڵام
ئەوەی لەو ئاوە بخواتەوە کە من دەیدەمێ، هەرگیز
تینووی نابێ، بەڵکو ئەو ئاوەی من دەیدەمێ دەبێ
بەکانییەك، لەناخیدا هەڵدەقوڵێو ژیانی هەتاهەتایی
پێدەبەخشێ.)

15ئەوسا ژنەکە پێی ووت: (گەورەم، ئەو ئاوەم
بدەرێ تاتینووم نەبێو جارێکی کە نەگەڕێمەوە بۆ ئێرە
ئاو بەرم!) 16عیساش پێی ووت: (بڕۆ، مێردەکەت
بانگبکەو بگەڕێوە بۆ ئێرە.) 17ئەویش وەڵامی
دایەوە: (مێردم نییە!) عیساش ووتی: (ڕاست دەکەی
کە دەڵێیت مێردم نییە. 18لەڕاستیدا تۆ پێنج مێردت
هەبوو، ئەوەی ئێستاش لەگەڵی دەژی مێردت نییە.
ئەمەشت بەڕاستی ووت!) 19ئینجا ژنەکە پێی ووت:
(گەورەم، من وای دەبینم تۆ پێغەمبەری. 20
باوباپیرانمان خودایان لەم شاخەدا پەرستووە، بەڵام
ئێوەی جوولەکە دەڵێن دەبێ تەنها قودس مەڵبەندی
خوداپەرستی بێ.) 21عیسا وەڵامی دایەوە: (باوەڕم
پێبکە ئەی ئافرەت، کاتێ دێ کەوا ئێوە باوك

نەلەسەر ئەم شاخەو نەلەقودس دەپەرستن. 22ئێوەی
سامری نازانن کێ دەپەرستن، بەڵام ئێمە دەزانین کێ
دەپەرستین چونکە ڕزگاری لە جوولەکەوەیە. 23جا
ئەو کاتە دێت کەوا ئێستایە، کاتێ خواپەرستە
ڕاستەکان باوك بەڕۆحو بەڕاستی دەپەرستن، چونکە
خودا ئەو جۆرە خواپەرستانەی دەوێ. 24خودا
ڕۆحە، ئیتر لەبەرئەوە دەبێ ئەوانەی دەیپەرستن
بەڕۆحو بەڕاستی بیپەرستن.) 25ژنەکە پێی ووت:
(من دەزانم مەسیح (واتە دەستنیشانکراو) دێت،
هەر کاتێ ئەو هات هەموو شتێکمان بۆ
ڕووندەکاتەوە.) 26عیسا وەڵامی دایەوە: (من ئەوم،
ئەوەی قسەت لەگەڵ دەکات!).

27لەوکاتەدا قوتابیەکان گەیشتن، سەریانسوڕما
کاتێ بینییان قسە لەگەڵ ئەو ژنە دەکات. لەگەڵ
ئەوەش کەسیان پێیان نەووت: (چیت لێی دەوێ؟
یاخود بۆچی گفتوگۆی لەگەڵ دەکەیت؟) 28ئینجا
ژنەکە گۆزەکەی بەجێهێشتو گەڕایەوە ناو شار،
بەخەڵکەکەی ووت: 29(وەرن، ئەو پیاوە ببینن هەر
چیەکم کردووە پێیووتم! ڕەنگە ئەو مەسیح بێ؟) 30
ئیتر دانیشتوانی سوخار هاتنەدەرەوەو بەرەو لای
چوون.

31لەوکاتەدا قوتابیەکانی زۆریان لێدەکردو
پێیان دەووت: (مامۆستا، شتێ بخۆ.) 32بەڵام ئەو
وەڵامی دانەوە: (من خواردنێکم هەیە دەیخۆم کە ئێوە
نایزانن.) 33قوتابیەکانی لەنێوان خۆیاندا دەستیانکرد
بەپرسیارکردن: (ئایا کەس خواردنی بۆ هێناوە؟) 34
عیساش پێی ووتن: (خواردنی من ئەوەیە خواستی
ئەوە بەئەنجام بگەێنم کە ناردوومیو کاروبارەکانی
جێ بەجێ بکەم. 35ئەی خۆتان نالێن: (پاش چوار
مانگ کاتی دروێنە دێ!) بەڵام من پێتان دەڵێم:
چاوتان بکەنەوەو سەیری کێڵگەکان بکەن، ئەوەتا
پێگەیشتوونو کاتی دروێنەیان هاتووە. 36
دروێنەکەریش کرێی خۆی وەردەگرێ، بەرووبووم
کۆدەکاتەوە بۆ ژیانی هەتاهەتایی، ئەوسا چێنەرو
دروێنەکەر بەیەکەوە دڵشاد دەبن، 37ئینجا ئەو
ووتەیە ڕاستە کە دەڵێ: (یەکێ دەچێنێو ئەویکەش
دروێنە دەکات.) 38من ئێوەم ناردووە بۆ دروێنەیەك
کە پێوەی ماندوو نەبوون، کەسانیتر پێوەی
ماندووبوونو ئێوە بەری ماندووبوونەکەیان دەخۆن.)

39ژمارەیەکی زۆر لە سامریەکانی دانیشتووی
ئەو شارە باوەڕیان بەعیسا هێنا بەهۆی قسەی ئەو
ژنەوە کە ووتی: (هەرچیەکم کردبوو هەمووی
پێووتم.) 40کاتێ سامریەکان هاتن بۆ لای، داوایان
لێکرد لایان بمێنێتەوە، ئەویش لەوێ دوو ڕۆژ
مایەوە، 41بەهۆی ووشەکانیەوە ژمارەی ئەوانەی
باوەڕیان پێهێنا زۆر زیادی کرد، 42ئەوسا خەڵکەکە
بەژنەکەیان ووت: (لەئێستا بەدواوە ئیتر ئێمە بەهۆی
قسەی تۆوە باوەڕ ناکەین، بەڵکو باوەڕ دەکەین
چونکە خۆمان گوێمان لێیبوو، زانیمانو بۆمان
دەرکەوت، ئەو پیاوە بەڕاستی ڕزگارکەری جیهانە!)

چاکردنەوە بەووشە

43پاش دوو ڕۆژ ئەوێی بەجێهێشتو ڕۆیشتە
جەلیل، 44چونکە عیسا خۆی ووتبوی: (پێغەمبەر

لەوولاتی خۆیدا ڕێزی لێ ناگیرێ!) [45]کاتێ عیسا
گەیشتە ناوچەی جەلیل دانیشتوانی پێشوازیان
لێ کرد، هەرچیەکی کردبوو لەقودس لەجەژنی
تێپەڕبوون بینیبوویان، چونکە ئەوانیش لەوێ بوون.
[46]جارێکی کە سەردانی شاری قانای ناوچەی
جەلیلی کرد، ئەو شوێنەی تیایدا ئاوی کرد
بەشەراب، لەشاری کەفەرناحوم پیاوێك
لەدەستوپێوەندی پادشا، کوڕێکی نەخۆشی هەبوو.
[47]کاتێ پیاوەکە بیستی عیسا ناوچەی یەهودیەی
بەجێ هێشتووەو هاتووە بۆ ناوچەی جەلیل، هاتە
لایو لێی پاڕایەوە لەگەڵی بچێت بۆ ئەوەی
کوڕەکەی کە لەسەرەمەرگدا بوو چاك بکاتەوە. [48]
ئینجا عیسا ووتی: (باوەڕ ناکەن هەتا ئایەتو
نیشانەی سەرسوڕهێنەر نەبینن!) [49]لێرەدا پیاوەکە
ووتی: (گەورەم، وەرە لەگەڵم پێش ئەوەی کوڕەکەم
بمرێ!) [50]عیسا لەوەڵامدا ووتی: (بڕۆ! کوڕەکەت
زیندووە!) پیاوەکە باوەڕی بەووشەکانی کردو ئەوێی
بەجێ هێشت. [51]کاتێ پیاوەکە بەڕێگاوە بوو هەندێ
لەکۆیلەکانی تووش بوو، مژدەیان دایە کە
کوڕەکەی زیندووە، [52]ئەویش لێی پرسین لەچ
کاتێکدا چاك بووەوە، لەوەڵامدا ووتیان: (دوێنێ لە
کاژێری یەکی دوای نیوەڕۆ تایەکە بەریدا.) [53]بەمە
باوکەکە زانی ئەو کاژێرە ئەوکاتە بوو کە عیسا پێی
ووت کوڕەکەت زیندووە. ئەوسا خۆیو خاوخێزانی
هەموو باوەڕیان هێنا. [54]ئەم نیشانە سەرسوڕهێنەرە
نیشانەی دووەم بوو عیسا کردی دوای ئەوەی
ناوچەی یەهودیەی بەجێ هێشتو بەرەو ناوچەی
جەلیل ڕۆیشت.

چاکردنەوە لەڕۆژی شەممە

5

دوای ئەوە لەکاتی جەژنێکی جولەکە عیسا چوو بۆ
قودس، [2]لەنزیك دەروازەی مەڕ حەوزێك هەبوو
بەعیبری پێیان دەووت بەیتی حەسدا، لەدەورو پشتی
پێنج هۆڵی لێبوو. [3]لەوێدا ژمارەیەکی زۆر نەخۆش
کەوتبوون لەکوێرو شەلو گۆج، ﴿چاوەڕێیان
دەکرد ئاوی حەوزەکە بشڵەقێ، [4]چونکە فریشتەیەك
جار جارە دەهات بۆ حەوزەکەو ئاوەکەی
دەشڵەقاند، جا ئەوەی یەکەم کەس بچووبایە ناو
حەوزەکە، چاك دەبووەوە جۆری نەخۆشیەکەی
هەرچیەك بووایە.﴾ [5]کابرایەك لەوێ بوو ماوەی
سیوهەشت ساڵ بوو نەخۆش بوو. [6]کاتێ عیسا
کابرای بینی لەوێدا پاڵکەوتووە، زانی ماوەیەکی
دوورو درێژی بەم جۆرە بەسەربردووە، لێی پرسی:
(دەتەوێ چاكببیتەوە؟) [7]کابرای نەخۆش وەڵامی
دایەوە: (گەورەم، کەسم نییە یارمەتیمبداتو بمخاتە
ناو حەوزەکە کاتێ ئاوەکە دەشڵەقێ. کاتێ
هەوڵدەدەم بچمە ناویەوە یەکێکیتر پێشم دەکەوێو
دەچێتە ناو ئاوەکە.) [8]ئەوسا عیسا پێی ووت:
(هەستە! نوینەکەت هەڵگرەو بڕۆ!) [9]دەستبەجێ
کابرا چاك بووەوەو نوێنەکەی هەڵگرتو ڕۆیشت.
ئەو ڕۆژەش شەممەبوو.
[10]بۆیە دەسەڵاتدارانی جولەکە بەکابرای
چاكبوویان ووت: (ئەمڕۆ شەممەیە. ناشێ نوینەکەت

هەڵگری!) [11]کابراش وەڵامی دانەوە: (ئەوەی چاکی کردمەوە پێی‌ووتم: (نوێنەکەت هەڵگرەو برۆ!)) [12]ئەوانیش لێیان پرسی: (کێ پێی ووتی: نوینەکەت هەڵگرەو بڕۆ؟) [13]بەڵام کابرای کە چاکبووەوە نەی‌دەزانی ئەو کێیە، چونکە عیسا بێ‌ئەوەی هەستی پێ‌بکرێ خۆی کێشایەوە لەو شوێنەی خەڵکەکەی لێ‌بوو. [14]دوای‌ئەوە عیسا کابرای لەپەرستگادا بینی پێی ووت: (ئا ئەوەتا چاکبوویتەوە. جارێکی‌کە مەگەڕێرەوە بۆ گوناه تاوەکو شتی خراپتر بەسەر نەیەت!) [15]ئینجا کابرا ڕۆیشتو بەجوولەکەکانی ووت کە عیسا چاکی کردۆتەوە. [16]ئیتر جوولەکەکان دەستیان‌کرد بەچەوساندنەوەی عیسا، چونکە ئەو کارانەی لەڕۆژی شەممەدا دەکرد.

باوكو ڕۆڵە

[17]بەڵام عیسا پێی ووتن: (تاوەکو ئێستاش باوکم هەر کاردەکات، منیش هەروەها کاردەکەم!) [18]جا لەبەرئەوە هەوڵدانی جوولەکەکان پەرەی‌سەند بۆ کوشتنی، تەنها لەبەرئەوە نا کە بەرپێچی ڕۆژی شەممەی کرد بوو، بەڵکو لەبەرئەوەی ووتی خودا باوکیەتی، بەمەش خۆی یەکسان دەکرد لەگەڵ خودا. [19]عیسا پێی ووتن: (ڕاستی ڕاستیتان پێ‌دەڵێم: ڕۆڵە ناتوانێ بەتەنها لەخۆیەوە هیچ بکات، بەڵکو دەبینێ باوکی چی دەکات ئەویش ئەوە دەکات. هەموو شتێ کە باوك دەیکات، ڕۆڵەش هەمان شت دەکات. [20]چونکە باوك ڕۆڵەی خۆی خۆش‌دەوێ، هەرچیەك دەکات نیشانی‌دەدات، هەروەها لەم کارەش گەورەتری نیشان‌دەدات، ئەوسا سەرسام دەبن. [21]هەروەك چۆن باوك مردووان هەڵدەسێنێتەوەو زیندوویان دەکاتەوە، هەروەها ڕۆڵەش هەرکەسێکی بوێ زیندووی دەکاتەوە. [22]باوك حوكم بەسەر کەس نادات، بەڵکو هەموو دەسەڵاتی حوکمدانی داوە بە ڕۆڵە، [23]جا با هەموو ڕێزی ڕۆڵە بگرن هەروەك چۆن ڕێزی باوك دەگرن. هەر کەسێکیش ڕێزی ڕۆڵە نەگرێ ڕێزی ئەو باوکە ناگرێ کە ناردوویەتی.

لەمردنەوە بەرەو ژیان

[24]ڕاستی ڕاستیتان پێ‌دەڵێم: ئەوەی گوێ لەووشەکەم بگرێو باوەڕبهێنێ بەوەی ناردوومی ژیانی هەتاهەتایی دەبێ، لەڕۆژی دواییدا حوكم نادرێ بەسەری، چونکە ئەو لە مردنەوە پەڕیوەتەوە بۆ ژیان. [25]ڕاستی ڕاستیتان پێ‌دەڵێم: ئەو کاتە دێو ئەوەتا ئێستا هاتووە، کەوا مردووان گوێیان لە دەنگی ڕۆڵەی خودا دەبێ، ئینجا ئەوانەی گوێیان لێی‌دەبێ زیندوودەبنەوە. [26]چونکە هەروەك باوك سەرچاوەی ژیانە، بەم جۆرەش بەڕۆڵەی داوە سەرچاوەی ژیان بێ، [27]دەسەڵاتی حوکم بەسەردانی داوەتێ چونکە ئەو ڕۆڵەی مرۆڤە. [28]سەرتان لەمە سوڕنەمێنێ: کاتێك دێ هەموو ئەوانەی لەناو گۆڕدان گوێیان لەدەنگی دەبێو [29]دێنە دەرەوە، جا ئەوانەی کرداری چاکیان کردووە بەرەو هەستانەوەی ژیان دەڕۆن، بەڵام ئەوانەی کرداری خراپیان کردووە بەرەو هەستانەوەی حوكم

بەسەردان.
30من ناتوانم لةخؤمةوة هيض بكةم،
بةلَكو حوكمدةدةم بةثيَى ئةوةى طويَم
ليَدةبيَ، حوكم بةسةردانةكةشم
دادثةروةرانةية، لةبةر ئةوةى هةولَ نادةم
خواستى خؤم بهيَنمةدى، بةلَكو خواستى
ئةوةى كة ناردوومي.

شایەتی باوك بۆ ڕۆڵەی خۆی

31ئەگەر خۆم شایەتی بۆخۆم بدەم شایەتیەکەم
ڕاست نییە، 32بەڵام یەکێکی کە شایەتیم بۆ دەدات،
منیش دەزانم ئەو شایەتیەی بۆ منی دەدات ڕاستە. 33
ئێوە نێرراوتان ناردە لای یەحیا ئەویش شایەتی بۆ
ڕاستیدا. 34من ئەمە دەڵێم لەبەرئەوە نییە من پشت
بەشایەتی مرۆڤ دەبەستم، بەڵکو لەپێناو
ڕزگاربوونتانە. 35یەحیا چرایەکی ڕووناکی هەڵکراو
بوو، حەزتان دەکرد ماوەیەك چێژ لەڕووناکیەکەی
وەرگرن. 36بەڵام من شایەتیەکی مەزنترم هەیە لەوەی
یەحیا، ئەویش شایەتی ئەو کارانەیە کە باوکم داوای
لێکردووم تەواوی بکەم. جا ئەوەی دەیکەم
بەئاشکرا شایەتی بۆ من دەدا کە باوك منی ناردووە،
37ئەو باوکەی منی ناردووە خۆشی شایەتی بۆ من
دەدا.

ئەوەی ئێوە هەرگیز دەنگیتان نەبیستووە،
هەروەها ڕواڵەتیتان نەبینیووە. 38ئەوەی ووشەکەی
لەدڵتاندا نیشتەجێ نەبوو، چونکە ئەوەتا ئێوە
باوەڕناکەن بەوەی ناردوویەتی. 39ئێوە کتێب
دەپشکنن چونکە لەو باوەڕەدان بەرەو ژیانی
هەتاهەتاییتان دەبات. ئەو پەرتووکانەش شایەتیم بۆ
دەدەن. 40بەڵام ئێوە ناتانەوێ بێن بۆ لای من تاکو
ژیانتان هەبێ. 41من شکۆمەندی لەخەڵك وەرناگرم.
42بەڵام من دەتانناسم، هەروەها دەزانم خۆشەویستی
خودا لە ناوەڕۆکتاندا نییە. 43جا ئەوەتا من بەناوی
باوکمەوە هاتووم پێم ڕازی نین، بەڵام پێشوازی لەوە
دەکەن کە بەناوی خۆیەوە دێت. 44ئەگەر ئێوە
شکۆمەندی لەیەکتری وەربگرنو ئەو شکۆمەندیەی
لەتاکە خوداوەیە داوانەکەن، ئیتر چۆن دەتوانن
باوەڕبهێنن؟ 45لەو باوەڕەدا مەبن من شکاتتان
لێبکەم لای باوك، لەوێ یەکێکی کە هەیە شکاتتان
لێبکات، ئەویش موسایە کە هیواتان پێیەتی. 46
ئەگەر باوەڕتان بەموسا بکردایە، ئەوسا باوەڕتان
بەمنیش دەکرد، چونکە ئەو لەبارەی منەوە
نووسیویەتی. 47کەواتە گەر ئێوە باوەڕنەکەن بەوەی
موسا نووسیویەتی، ئیتر چۆن باوەڕ بە قسەکانی من
دەکەن؟)

تێرکردنی پێنج هەزارکەس

6

دوای ئەمە عیسا پەڕییەوە ئەوبەری دەریاچەی جەلیل
کە دەریاچەی تەبەرییە، 2ئینجا ژمارەیەکی زۆر
خەڵکی دوایکەوتن، چونکە نیشانەی
سەرسوڕهێنەری چاكبوونەوەی نەخۆشیان لێبینی.
3عیساو قوتابیەکانیشی چوونە سەر شاخێكو لەوێ
دانیشتن. 4هەروەها جەژنی تێپەڕبوونی

جوولەکەکانیش نزیك بوو. 5کاتێ عیسا سەیری
کردو بینی ژمارەیەکی زۆر بەرەو ڕووی دێن، بە
فیلیپۆسی ووت: (لەکوێ نان بکڕین تا نانی ئەم
هەمووە بدەین؟) 6ئەمەی ووت بۆئەوەی تاقی‌کاتەوە،
چونکە عیسا خۆی دەیزانی چی دەکات. 7فیلیپۆس
وەڵامی دایەوە: (گەر تەنانەت بایی دووسەد
دیناریش* نان بکڕین، بەشی ئەوە ناکات هەریەکەیان
پارچەیەکی بچووکی بەرکەوێ!) 8ئینجا ئەندەراوس،
برای شەمعون پەترۆس، کە یەکێك بوو لە
قوتابیەکانی پێی ووت: 9(لێرە کوڕێك هەیە پێنج نانی
جۆو دوو ماسی پێیە. بەڵام ئەمە چیە بۆ ئەم کۆمەڵە
گەورەیە؟) 10عیسا ووتی: (دایانبنیشێنن!) پیاوەکان
کە ژمارەیان پێنج هەزار کەسێك دەبوو لەوێدا
سەوزە گیایەکی زۆری لێبوو لەسەری دانیشتن. 11
عیسا نانەکانی هەڵگرت‌و سوپاسی خودای کرد،
ئینجا ئەوەندەی پێویستیان پێ‌بوو دابەشی‌کرد بەسەر
دانیشتوان، هەمان شتیشی لە دوو ماسیەکە کرد. 12
کاتێ تێربوون، بە قوتابیەکانی ووت: (ئەو لەتە
نانانەی ماوەتەوە کۆی‌کەنەوە تاکو هیچ شتێك بەفیڕۆ
نەڕوات!) 13ئەوانیش کۆیان‌کردەوە، ئینجا لەپێنج
نانە جۆیەکە دوانزە سەبەتە لەتە نانی پاشماوەیان
کۆکردەوە لە نانخۆران. 14کاتێ خەڵکەکە ئەو
نیشانە سەرسوڕهێنەرەیان بینی کە عیسا کردی
ووتیان: (بەڕاستی، ئەمە ئەو پێغەمبەرەیە بۆ جیهان
هاتووە.) 15عیسا کە زانی ئەوان خەریکن بیرفێنن‌و
بیکەن بە پادشا، بەتەنها گەڕایەوە بۆسەر شاخ.

عیسا بەسەر ئاودا دەڕوات

16کاتێ ئێوارە داهات قوتابیەکانی هاتنەخوارەوە
بۆ دەریاچەکە، 17سواری بەلەمێك بوون‌و بەرەو
شاری کەفەرناحوم کە کەوتبووە بەری ئەوبەری
دەریاچەکەوە کەوتنە ڕێ. تاریکی داهات بەڵام عیسا
هێشتا نەگەیشتبووە لایان. 18ئینجا ڕەشەبایەکی بەهێز
هەڵی‌کرد، ئاوی دەریاچەکەی شڵەقاند. 19دوای
ئەوەی قوتابیەکان نزیکەی پێنج تا شەش کیلۆمەتر
سەوڵیان لێدا، عیسایان بینی نزیك دەبێتەوە
لەبەلەمەکەیان‌و بەسەر ئاوی دەریاچەکەدا دەڕوا.
ترسیان لێ‌نیشت. 20پێی ووتن: (منم، مەترسن!) 21
هەر ئەوەندەی داوایان لێ‌کرد سواری بەلەمەکەبێ،
یەکسەر بەلەمەکە گەیشتە شوێنی مەبەست.

22بۆ بەیانی، ئەو خەڵکەی لەسەر کەناری
ئەوبەری دەریاچەکە مابوونەوە تەنها یەك بەلەمیان
بینی، بەبیریشیان هاتەوە عیسا لەگەڵ قوتابیەکانی
سواری بەلەمەکە نەببوو، بەڵکو قوتابیەکانی بەتەنها
سواربوون. 23ئیتر چەند بەلەمێکی کە لەشاری
تەبەریەوە هاتن، لەنزیك ئەو شوێنە لەنگەریان گرت
کە ئەو نانەیان تیادا خواردبوو پاش ئەوەی خوداوەند
سوپاسی خودای لەسەرکردبوو. 24کاتێ خەڵکەکە
عیساو قوتابیەکانیان لەوێ نەبینی، سواری ئەو
بەلەمانە بوون‌و چوون بۆ کەفەرناحوم تا بەشوێن
عیسا بگەڕێن.

من نانی ژیانم

25جا کاتێ لەبەری ئەوبەری دەریاچەکەوە

دۆزییانەوە، پێیان ووت: (مامۆستا، کەی گەیشتیتە
ئێرە؟) 26عیساش لەوەڵامدا ووتی: (ڕاستی ڕاستیتان
پێ‌دەڵێم: ئێوە بەدوامدا دەگەڕێن لەبەرئەوەنا کە
نیشانەی سەرسوڕهێنەرتان بینی، بەڵکو لەبەرئەوەی
لەنانەکەتان خواردو تێربوون. 27لەپێناوی خۆراکی
لەناوچوو ئیش مەکەن، بەڵکو لەپێناو ئەو خۆراکەی
دەمێنێتەوە بۆ ژیانی هەتاهەتایی، ئەوەی ڕۆڵەی مرۆڤ
دەتانداتێ، چونکە ڕۆڵە مۆری خودای باوکی
پێوەیە.) 28لێرە پێیان ووت: (دەبێ ئێمە چی بکەین،
تاکو کارەکانی خودا بکەین؟) 29ئەویش وەڵامی
دانەوە: (ئەمەیە کاری خودا: باوەڕبهێنن بەوەی
ناردوویەتی.) 30ئەوسا پێیان ووت: (چ نیشانەیەکی
سەرسوڕهێنەر دەکەیت تا ببینین‌و باوەڕت پێ‌بکەین؟
دەتوانی چی‌بکەیت؟ 31باوباپیرانمان مەنیان*
خواردووە لەبیاباندا هەروەك نووسراوە: {ئەو لە
ئاسمانەوە نانی دانێ تا بیخۆن!})
32عیسا پێی‌ووتن: (ڕاستی ڕاستیتان پێ‌دەڵێم:
موسا نەبوو لەئاسمانەوە نانی دانێ، بەڵکو باوکمە نانی
ڕاستیتان دەداتێ لەئاسمانەوە. 33چونکە نانی خودا
ئەوەیە کە لەئاسمانەوە دابەزیوەو ژیان بەجیهان
دەبەخشێ.) 34پێیان ووت: (گەورە، هەموو کاتێ
ئەو نانەمان بدەرێ.) 35عیسا وەڵامی دانەوە: (من
نانی ژیانم، ئەوەی بێتە لام برسی نابێت، ئەوەش
باوەڕم پێ‌بهێنێ هەرگیز تینووی نابێ. 36بەڵام
هەروەکو پێم‌ووتن ئێوە منتان بینی کەچی
باوەڕناکەن، 37جا هەرکەسێك باوکم پێم‌دەبەخشێ
بۆ لای من دێت، هەرکەسێکیش بێتە لای من،
هەرگیز دەری ناکەمە دەرەوە. 38چونکە من
لەئاسمانەوە دابەزیوم، بۆ ئەوە نا خواستی خۆم
بهێنمەدی، بەڵکو بۆئەوەی خواستی ئەوە بهێنمەدی
کە ناردوومی. 39ئەمەش خواستی ئەوەیە کە منی
ناردووە: کەس نییە لەوانەی داویەتیە من لەناوبچێ،
بەڵکو لەڕۆژی دواییدا زیندووی دەکەمەوە. 40
چونکە خواستی باوکم ئەمەیە: هەر کەسێ ڕۆڵە
ببینێ‌و باوەڕی پێ‌بهێنێ، ژیانی هەتاهەتایی دەبێ،
لەڕۆژی دواییشدا زیندووی دەکەمەوە.)
41جوولەکەکان دەستیانکرد بە ناڕەزایی
دەربڕین بەرامبەر بەعیسا چونکە دەی‌ووت: (من ئەو
نانەم لەئاسمانەوە هاتۆتە خوارەوە.) 42ووتیان: (ئەمە
عیسای کوڕی یوسف نییە کە ئێمە دایك‌و باوکی
دەناسین؟ ئێستا چۆن دەڵێ من لە ئاسمانەوە
هاتوومەتە خوارەوە؟)
43عیساش وەڵامی دانەوە: (لەناو خۆتاندا
بۆڵەبۆڵ مەکەن! 44هیچ کەسێ ناتوانێ بێتە لای من
گەر باوك ئەوەی منی ناردووە ڕاینەکێشێ، منیش
لەڕۆژی دواییدا زیندووی دەکەمەوە. 45لەپەرتووکی
پێغەمبەراندا نووسراوە: {هەموو لەخوداوە فێردەبن}
، ئیتر هەرکەسێ گوێ لەباوك بگرێ‌و لێوەی فێربێ
بۆ لای من دێت. 46ئەمەش مانای ئەوە نییە یەکێك
هەبێ باوکی بینی‌بێ تەنها ئەوەی کە لەخوداوەیە ئەو
باوکی بینیوە.
47(ڕاستی ڕاستیتان پێ‌دەڵێم: ئەوەی باوەڕ
بهێنێ ژیانی هەتاهەتایی هەیە. 48من نانی ژیانم. 49
باوباپیرانتان لەبیاباندا مەنیان خوارد لەگەڵ ئەوەش

مردن، [50]بەڵام ئەوەتا ئەو نانەی لەئاسمان هاتۆتە
خوارەوە، ئەوەی هەر مرۆڤێ لێی بخوات نامرێ. [51]
من ئەو نانە زیندووەم لەئاسمانەوە هاتۆتە خوارەوە.
ئەوەی لەم نانە بخوا تاهەتایە دەژی. ئەو نانەش کە من
دەیدەم ئەوە لەشمە، دەیبەخشم لەپێناوی ژیانی
جیهاندا.)

[52]ئەم قسانە بووە هۆی دەمەقاڵەیەکی توندو
ڕەق لەنێوان جوولەکەکاندا، ئینجا پرسیاریان‌کرد:
(چۆن ئەمە دەتوانێ لەشی خۆیمان بداتێ تا
بیخۆین؟) [53]عیسا وەڵامی دانەوە: (ڕاستی ڕاستیتان
پێ‌دەڵێم: ئەگەر لە لەشی ڕۆڵەی مرۆڤ نەخۆنو
لەخوێنی نەخۆنەوە، ژیان لە ئێوەدا نییە. [54]بەڵام
ئەوەی لەشم بخواتو خوێنم بخواتەوە، ژیانی
هەتاهەتایی دەبێ، هەروەها لە ڕۆژی دواییدا
زیندووی دەکەمەوە، [55]چونکە لەشم خۆراکی
ڕاستەقینەیەو خوێنیشم خواردنەوەی ڕاستەقینەیە. [56]
دیسان هەر کەسێ لە لەشم بخوات و لەخوێنم
بخواتەوە لە مندا جێگیردەبێو منیش لەئەودا. [57]
چۆن باوکی زیندووم منی ناردووەو من زیندووم
بەو باوکە، هەمانشت بەهۆی منەوە ئەوەی لە
لەشم دەخوات زیندوودەبێ. [58]جا ئەمە ئەو نانەیە
لەئاسمان هاتەخوارەوە، ئەمەش وەکو ئەو مەنە نییە
کە باوباپیرانتان خواردیانو مردن. ئەوەی لەم نانە
بخوات تاهەتایە دەژی.)

[59]عیسا ئەمانەی هەموو لەکەنیشتدا ووت،
کاتێ لەشاری کەفەرناحوم خەڵکەکەی فێردەکرد.

قوتابییەکان گومان دەکەن

[60]زۆر لەقوتابیەکانی کە گوێیان لەمە بوو
ووتیان: (ئەم قسانە چەند گرانە! کێ دەتوانێ گوێی
لێ‌بگرێ؟) [61]عیسا هەستی‌کرد قوتابییەکانی بەهۆی
ئەمەوە بۆڵەبۆڵ دەکەن، ئەوسا لێی‌پرسین: (ئایا ئەمە
دەتان‌خاتە گومانەوە؟ [62]ئەی ئەگەر ببینن ڕۆڵەی
مرۆڤ بەرزبکرێتەوە بۆ ئەو شوێنەی لەپێشا لێی‌بوو؟
[63]ڕۆح ژیان دەدات، بەڵام لەش بەکەڵکی هیچ
نایەت. ئەو ووشانەی کە پێم‌ووتن ئەوانە ڕۆحو
ژیانن. [64]بەڵام هەندێکتان باوەڕناکەن!) عیسا
لەسەرەتاوە دەیزانی‌کێن ئەوانەی باوەڕی پێ‌ناکەن،
هەروەها کێیە ئەوەی دەیدا بەدەستەوە. [65]ئینجا
ووتی: (لەبەرئەوە پێم ووتن کەس ناتوانێ بێ بۆ لای
من، گەر باوك ئەمەی پێ‌نەبەخشێ.)

[66]لەوکاتەدا زۆر لە قوتابیەکانی بەجێیان
هێشتو ئیتر دوای نەکەوتن. [67]ئەوسا عیسا بەدوانزە
قوتابیەکەی ووت: (ئێوەش دەتانەوێ وەك ئەوان
بڕۆن؟) [68]شەمعون پەترۆس وەڵامی دایەوە:
(گەورەم، بۆ لای کێ بڕۆین؟ ووشەکانی ژیانی
هەتاهەتایی لای تۆیە. [69]ئێمە باوەڕمان هێناوەو
زانیومانە تۆ پاكوپیرۆزی خودای!) [70]ئینجا عیسا
ووتی: (ئایا من ئێوەی دوانزەم هەڵنەبژاردووە؟
لەگەڵ ئەوەشدا یەکێ لەناوتاندا شەیتانە!) [71]لێرەدا
مەبەستی لەیەهوزای کوڕی شەمعونی ئەسخەریوتی
بوو، ئەوەی لەدواییدا ناپاکی لەگەڵ کرد،
هەرچەندە یەکێ بوو لەدوانزە قوتابیەکەی.

ڕقی جیهان بۆ عیسا

7

دوای ئەوەی عیسا دەستی‌کرد بەگەڕان بەناوچەی
جەلیلدا، نەیویست بەناوچەی یەهودیەدا بگەڕێ،
چونکە دەسەڵاتدارانی جوولەکە هەوڵی کوشتنیان
دەدا. 2کاتێ جەژنی کەپرەشینەی* جوولەکەکان
نزیك بووەوە، 3براکانی پێیان‌ووت: (ئەم ناوچەیە
بەجێ‌بهێڵەو بڕۆ بۆ ناوچەی یەهودیە تاکو
قوتابیەکانت کردارەکانت ببینن، 4هیچ کەسێ
بەنهێنی ئیش ناکات گەر بیەوێ ناوبانگ دەرکات.
تۆ کە ئەم شتانە دەکەیت خۆت دەرخە بۆ خەڵکی.)
5هەرچەندە براکانیشی خۆیان باوەڕیان پێ‌نەدەکرد. 6
عیسا لەوەڵامدا ووتی: (جارێ کاتم نەهاتووە، بەڵام
کاتی ئێوە هەردەم گونجاوە. 7جیهان ناتوانێ ڕقی
لێتان بێت، بەڵام ڕقی لەمن دەبێتەوە، چونکە من
شایەتم بەسەریەوە کە کردەوەکانی خراپە. 8ئێوە
خۆتان بۆ جەژن بڕۆن بۆ ئەوێ، من نایەم بۆ ئەم
جەژنە. چونکە هێشتا کاتی من نەهاتووە.) 9عیسا
ئەمەی پێ‌ووتن‌و لە ناوچەی جەلیل مایەوە.
10دوای ئەوەی براکانی ڕۆیشتن بۆ جەژنەکە،
ئەویش ڕۆیشت بۆ ئەوێ، بەڵام بەنهێنی نەك
بەئاشکرا. 11دەسەڵاتدارانی جوولەکە لەجەژنەکەدا
بەدوایدا دەگەڕانو دەیانپرسی: (ئەو لەکوێیە؟) 12
دەربارەی ئەو لە نێوان خەڵکەکەدا چرپەچرپێکی
زۆر هەبوو، هەندێکیان دەیانووت: (پیاوێکی
چاکە.) بەڵام هەندێکی‌کەیان دەیانووت: (نەخێر
بەڵکو گەل گومڕا دەکات.) 13جا لەترسی
دەسەڵاتدارانی جوولەکە کەس بەئاشکرا باسی
نەدەکرد.

بیروڕای جیاواز دەربارەی عیسا

14کاتێ نیوەی جەژن تێپەڕی، عیسا چوو بۆ
پەرستگاو دەستی‌کرد بە فێرکردنی خەڵکەکە. 15
جوولەکەکان سەرسام بوونو پرسییان: (چۆن
لەکتێب دەزانێت بەبێ ئەوەی خوێندبێتی؟) 16عیسا
لەوەڵامدا ووتی: (فێرکردنەکانم هی خۆم نییە، بەڵکو
هی ئەوەیە کە ناردوومی. 17جا هەر کەسێ بیەوێ
بەخواستی خودا کار بکات دەزانێ ئاخۆ
فێرکردنەکانم لەلایەن خوداوەیە یاخود لەخۆمەوە
قسە دەکەم. 18ئەوەی لەخۆیەوە قسە بکات، داوای
شکۆمەندی بۆ خۆی دەکات، بەڵام ئەوەی داوای
شکۆمەندی بۆ ئەوە بکات کە ناردوویەتی، ئەوکەسە
ڕاستەو درۆی تیادانییە. 19ئایا موسا شەریعەتی
نەداونەتی؟ بەڵام کەستان لەسەری نارۆن! بۆچی
هەوڵی کوشتنم دەدەن؟) 20خەڵکەکە وەڵامیان
دایەوە: (رۆحی پیست تیادایە! کێ دەیەوێ
بتکوژێ؟) 21عیسا پێی ووتن: (تەنها کارێکم کرد
هەمووتان سەرتانسوڕما. 22جا چونکە موسا
ڕایسپاردوون خەتەنە بکەن، هەرچەندە ئەمەش
ناگەڕێتەوە بۆ موسا بەڵکو بۆ باووباپیران، تەنانەت
لەڕۆژی شەممەشدا بێت مرۆڤ خەتەنە دەکەن. 23گەر
هاتوو ئێوە مرۆڤێکتان خەتەنەکرد لەڕۆژی شەممەدا
هەتا بەرپێچی شەریعەتی موسا نەکەن، ئایا دەبێ لەمن
توورەبن چونکە مرۆڤێکم بە تەواوی لەڕۆژی

شەممەدا چاك كردۆتەوە؟ 24بەسەرزاری حوكم مەدەن، بەڵكو حوكمێكی دادپەروەرانە بدەن.) 25لەوكاتەدا هەندێ لەدانیشتوانی شاری قودس ووتیان: (ئایا ئەمە ئەوە نییە كە دەیانەوێ بیكوژن؟ 26ئا ئەوەتا بەئاشكرا قسە دەكاتو كەسیش هیچی پێناڵێ. ئایا سەرۆكەكانمان دڵنیا بوونە كە ئەو بەڕاستی مەسیحە؟ 27كاتێ مەسیح دێ كەس نازانێ لەكوێوە هاتووە، بەڵام ئێمە ڕەگەزو بنەچەی ئەمە دەناسین!)

28بۆیە كاتێ عیسا لەپەرستگادا خەڵكی فێردەكرد، دەنگی بەرزكردەوەو ووتی: (ئایا بەڕاستی ئێوە من دەناسنو دەزانن لەكوێوە هاتووم؟ من لەخۆمەوە نەهاتووم، جا ئەوەی منی ناردووە ئەو ڕاستەو ئێوە نایناسن. 29بەڵام من ئەو دەناسم چونكە من لەوەمو ئەویش منی ناردووە.) 30ئەوسا جوولەكەكان هەوڵی گرتنیاندا، بەڵام كەس دەستی بۆ درێژ نەكرد، چونكە هێشتا كاتی نەهاتبوو. 31لێرە ژمارەیەكی زۆر لەخەڵكی باوەڕیان پێهێناو ووتیان: (كاتێ مەسیح بێت، ئایا نیشانەی سەرسوڕهێنەری زیاتر دەكات لەوەی ئەم پیاوە كردوویەتی؟)

32فەریسییەكان گوێیان لێبوو خەڵكەكە دەربارەی عیسا چرپەچرپ دەكەن لەگەڵ یەكتری، ئەوسا ئەوانو سەرۆك كاهینەكان چەند پاسەوانێكیان نارد تایبگرن. 33عیسا ووتی: (من تەنها بۆ ماوەیەكی كەم لەگەڵتاندام، ئینجا دەگەڕێمەوە بۆ لای ئەوەی ناردوومی. 34ئەوكاتە بەدوامدا دەگەڕێنو نامدۆزنەوە، هەروەها ناتوانن بێن بۆ ئەو شوێنەی منی لێدەبم.) 35ئیتر جوولەكەكان لەنێوان خۆیاندا پرسیاریان كرد: (نیازی كوێی هەیە بۆی بڕواتو ئێمە نایدۆزینەوە؟ ئایا بۆ ئەو شارە یۆنانیانە دەڕوات كە جوولەكەكان تیایدا پەرشوبڵاو بوونەتەوە، تاوەكو یۆنانییەكان فێربكات؟ 36مەبەستی چییە لەوەی كە دەڵێ: (دەگەڕێن بەدوام بەڵام نامدۆزنەوە، هەروەها ناتوانن بێن بۆ ئەو شوێنەی منی لێدەبم؟))

ڕووباری زیندوو

37لەدوا ڕۆژی جەژندا، كە گرنگترین ڕۆژی بوو، عیسا ڕاوەستاو بەدەنگی بەرز ووتی: (گەر یەكێ تینووی بوو بابێتە لای منو بخواتەوە. 38ئەوەی باوەڕم پێبهێنێ، لەناوەڕۆكیدا ڕووباری ئاوی ژیان هەڵدەقوڵێ.) 39لێرە عیسا مەبەستی لەڕۆحی پیرۆزبوو، كە دەدرێ بەوانەی باوەڕی پێدەهێنن، جا ئەو ڕۆحە جارێ نەدرابوو چونكە هێشتا عیسا شكۆدار نەببوو.

40كاتێ ئامادەبووان گوێیان لەم ووشانە بوو، هەندێكیان ووتیان: (ئەمە بەڕاستی پێغەمبەرەكەیە!) 41هەروەها هەندێكی كەیان ووتیان: (ئەمە مەسیحە.) بەڵام چەند كەسێكی كە ووتیان: (ئایا مەسیح لەناوچەی جەلیلەوە دەردەكەوێ؟ 42ئایا لەكتێبدا باس نەكراوە مەسیح لەنەوەی داود پەیدا دەبێ، لەدێی بەیتلەحم كە داودی لێبووە؟) 43جا بەهۆی ئەوەوە دووبەرەكی لەبیرورا لەنێوان خەڵكەكەدا دروست بوو. 44هەندێكیان ویستیان

بیگرن، بەڵام کەسیان دەستیان بۆ نەبرد.
45ئەوسا پاسەوانەکان گەڕانەوە لای
فەریسیەکانو سەرۆك کاهینەکان، ئەوانیش لێیان
پرسین: (بۆچی نەتان هێنا؟) 46لەوەڵامدا ووتیان:
(هەرگیز کەس وەك ئەو قسەی نەکردووە!) 47
ئەوانیش پێیان ووتن: (ئایا ئێوەش گومڕا بوون؟ 48
ئایا بینیوتانە یەکێ لەسەرۆکەکان یاخود
فەریسیەکان باوەڕی پێ‌بهێنن؟ 49نەخێر! تەنها ئەو
خەڵکە نەفرەت لێکراوەی لەشەریعەت نازانن.) 50
بەڵام یەکێ لەوان کە ناوی نیقۆدیمۆس بوو، ئەوەی
بەشەو بۆ لای عیسا هاتبوو، پێی ووتن: 51(ئایا
شەریعەتی ئێمە ڕێگا دەدات حوکم بدرێ بەسەر
یەکێکدا بێ‌ئەوەی یەکەمجار گوێ لەو کەسە بگیرێ
تا بزانرێ چی‌کردووە؟) 52ئەوانیش وەڵامیان
دایەوە: (ئایا تۆش لەدانیشتوانی جەلیلی؟ کتێب
بخوێنەوە ئەوسا دەزانی هەرگیز لەجەلیل پێغەمبەر
دەرناکەوێ!) ﴾53ئیتر هەر یەکە ڕۆیشتەوە بۆ ماڵی
خۆی.

ئافرەتێکی داوێن پیس

8

بەڵام عیسا بۆ شاخی زەیتون ڕۆیشت. 2لەبەرەبەیان
گەڕایەوە بۆ پەرستگا، خەڵکێکی زۆر لێی
کۆبوونەوە، ئەویش دانیشتو دەستی‌کرد
بەفێرکردنیان. 3مامۆستایانی شەریعەتو فەریسیەکان
ژنێکی داوێن پیسیان هێنایە لایو لەناوەڕاست
ڕایانگرت، 4پێیان ووت: (مامۆستا ئەم ژنە لەکاتی
داوێن‌پیسیدا گیراوە. 5موسا لەشەریعەتدا
ڕای‌سپاردوین ئەوانەی وەك ئەم ژنە وان دەبێ
بەردباران بکرێن، تۆ چی دەڵێی؟) 6ئەمەیان
لێ‌پرسی تا تاقی بکەنەوەو هۆیەك بدۆزنەوە بۆ
تاوانبارکردنو دادگایی‌کردنی. بەڵام عیسا سەری
داگرتو بەپەنجە دەستی‌کرد بەنووسین لەسەر زەوی.
7کاتێ ئەوان هەر سوور بوون لەسەر پرسیارەکەیان،
عیسا سەری‌هەڵبڕیو پێی ووتن: (کامتان بێ‌گوناهە
با یەکەم بەردی لێ‌بدات!) 8دیسان سەری داگرتەوەو
دەستی‌کرد بەنووسین لەسەر زەوی. 9کە گوێیان لەم
قسەیە بوو، لە پیرەکانیانەوە هەموو یەك لەدوای یەك
خۆیان کێشایەوە. ئەوسا عیسا بەتەنها مایەوە،
ژنەکەش لەشوێنی خۆی وەستابوو. 10ئینجا عیسا
سەری بەرزکردەوە، لەژنەکە زیاتر کەسی‌تری
نەبینی، پێی ووت: (ئەی ئافرەت ئەوان لە کوێن؟
کەسیان تاوانباری نەکردی؟) 11ئەویش وەڵامی
دایەوە: (نەخێر گەورەم.) عیساش پێی ووت: (منیش
تاوانبارت ناکەم، بڕۆ جارێکی‌کە گوناه مەکە!)﴿

من ڕووناکی جیهانم

12جارێکی‌کە عیسا گفتوگۆی لەگەڵدا کردنو
ووتی: (من ڕووناکی جیهانم. ئەوەی دوامبکەوێ
بەتاریکیدا ناڕوات، بەڵکو ڕووناکی ژیانی دەبێ.) 13
فەریسیەکان بەربەرەکانیان کردو ووتیان: (تۆ ئێستا
شایەتی بۆ خۆت دەدەیت، بەڵام شایەتیەکەت ڕاست
نییە.) 14ئەویش وەڵامی‌دایەوە: (لەگەڵ ئەوەی من
شایەتی بۆ خۆم دەدەم، شایەتیەکەم ڕاستە، چونکە

دەزانم لەکوێوە هاتووم‌و بۆ کوێ دەڕۆم، بەڵام ئێوە
نازانن لەکوێوە هاتووم‌و بۆ کوێ دەڕۆم. [15]جا ئێوە
بەپێی لەش حوکم‌دەدەن بەسەرم، بەڵام من حوکم
بەسەر کەس نادەم، [16]لەگەڵ ئەوەشدا گەر حوکم
بدەم حوکمەکانم دادپەروەرانەیە، چونکە من بەتەنها
حوکم نادەم، بەڵکو من‌و ئەو باوکەی ناردوومی. [17]
لەشەریعەتەکەتان نووسراوە شایەتی دوو پیاو ڕاستە.
[18]من ئەوەم شایەتی بۆخۆم دەدەم، هەروەها ئەو
باوکەی ناردوومی شایەتیم بۆ دەدات.) [19]ئەوسا
لێیان‌پرسی: (باوکت لەکوێیە؟) لەوەڵامدا ووتی:
(ئێوە من ناناسن، باوکیشم ناناسن. گەر منتان
بناسییایە باوکمیشتان دەناسی.) [20]عیسا ئەم قسانەی
لەلای سندوقی بەخشینی پەرستگادا کرد کاتێ
خەڵکی فێر دەکرد، بەڵام هیچ کەسێ نەیگرت،
چونکە هێشتا کاتی نەهاتبوو.

[21]ئینجا عیسا پێی ووتن: (من دەڕۆم‌و ئێوە
بەدوامدا دەگەڕێن، بەڵام ناتوانن بێن بۆ ئەو شوێنەی
منی لێدەبم، بەڵکو بەگوناهەکانتانەوە دەمرن.) [22]
دەسەڵاتدارانی جوولەکە دەستیان‌کرد
بەپرسیارکردن: (ئایا مەبەستی لەم قسەیە چیە ناتوانن
بێن بۆ ئەو شوێنەی منی لێدەبم؟ ئایا خۆی دەکوژێ؟)
[23]وەڵامی عیسا ئەوەبوو: (ئێوە لەخوارەوەن، بەڵام
من لەسەرەوەم، ئێوە سەر بەم جیهانەن، بەڵام من
سەر بەم جیهانە نیم. [24]جا لەبەرئەوە بوو پێم‌ووتن:
بەگوناهەکانتانەوە دەمرن، چونکە ئەگەر باوەڕ نەهێنن
من ئەوم، بەگوناهەکانتانەوە دەمرن.) [25]لێیان‌پرسی:
(تۆ کێیت؟) عیسا لەوەڵامدا ووتی: (من هەر ئەو
کەسەم لەسەرەتاوە پێم‌ووتون! [26]زۆر شتم هەیە
بیڵێم‌و حوکمی پێ‌بدەم بەسەرتان. بەڵام ئەوەی منی
ناردووە، ئەو خۆی ڕاستییە، ئەوەی بەجیهانیشی
دەڵێم ئەوەیە کە لەوم بیستووە.) [27]جا ئەوان
تێ‌نەگەیشتن عیسا لەم قسەیە مەبەستی لەباوکی بوو.
[28]لەبەرئەوە عیسا پێی ووتن: (کاتێ ڕۆڵەی مرۆڤ
هەڵدەواسن دەزانن من ئەوم، هەروەها من لەخۆمەوە
هیچ ناکەم، بەڵکو ئەو قسانە دەڵێم کە باوکم فێری
کردووم. [29]ئەوەی ناردوومی لەگەڵمدایە، بەتەنها
بەجێی نەهێشتووم، چونکە هەمیشە بەپێی ڕەزامەندی
ئەو کاردەکەم.)

ڕاستی ئازادتان دەکات

[30]کاتێ عیسا ئەم قسانەی دەکرد، ژمارەیەکی
زۆر خەڵك باوەڕیان پێ‌هێنا. [31]ئەوسا عیسا بەو
جوولەکانەی باوەڕیان پێی‌هێنابوو ووتی: (گەر
لەسەر ووشەکانم جێگیربن، بەڕاستی دەبنە قوتابی
من‌و [32]ڕاستی دەناسن‌و ڕاستیش ئازادتان دەکات.)
[33]جوولەکەکان لەوەڵامدا ووتیان: (ئێمە نەوەی
ئیبراهیمین، هەرگیز کۆیلەی کەس نەبووین! ئیتر
چۆن پێمان دەڵێی: ئێوە ئازاد دەبن؟) [34]عیساش
وەڵامی دانەوە: (ڕاستی ڕاستیتان پێ‌دەڵێم:
هەرکەسێ گوناه بکات دەبێت بەکۆیلەی گوناه. [35]
کۆیلە لەماڵی گەورەکەیدا تاسەر نامێنێتەوە، بەڵام
ڕۆڵە تاسەر تیایدا دەژی. [36]جا گەر ڕۆڵە
ئازادی‌کردن، ئەوا بەڕاستی ئازاد دەبن. [37]من دەزانم
ئێوە لەنەوەی ئیبراهیمین. بەڵام ئێوە هەوڵی کوشتنم

دەدەن، چونکە ووتەکانم لەدڵتان جێگەی نابێتەوە.
38من چیم لەلای باوك بینیوە دەیڵێم، بەڵام ئێوە
چیتان لەباوکتانەوە بیستووە کاری پێدەکەن.)
39ئەوان بەربەرەکانیان کردو ووتیان: (ئیبراهیم
باوکمانە!) عیساش ووتی: (گەر ڕۆڵەی ئیبراهیم
بوونایە، کردارەکانی ئیبراهیمتان دەکرد. 40بەڵام
چونکە من ئەو کەسەم ئەو ڕاستییەی لەخوداوە
بیستبووم پێم ووتن، ئێوە هەوڵی کوشتنم دەدەن،
ئەمەش ئیبراهیم نەیکردووە. 41ئێوە کرداری باوکتان
دەکەن!) ئەوانیش پێیان ووت: (ئێمە بەزۆڵی لەدایك
نەبووین! یەك باوکمان هەیە ئەویش خودایە.) 42
عیساش ووتی: (گەر خودا باوکتان بووایە، منتان
خۆش دەویست، چونکە من لە خوداوە دەرچوومو
هاتووم. لە خۆمەوە نەهاتووم، بەڵکو ئەو ناردوومی.
43بۆچی لەووتەکانم تێناگەن؟ چونکە توانای
گوێگرتنی ووشەکانی منتان نییە! 44ئێوە ڕۆڵەی
شەیتانی باوکتانن، دەتانەوێ ئارەزووەکانی باوکتان
جێبەجێ بکەن. ئەو هەر لەسەرەتاوە خەڵك کوژ
بووە، نەیتوانی لەناو ڕاستیدا بچەسپێ، چونکە ڕاستی
لەودا نییە! کاتێکیش درۆ دەکات، ئەوە دەردەخات
کەتیایەتی، چونکە خۆی درۆزنەو باوکی درۆیە! 45
بەڵام چونکە من ڕاستیتان پێدەڵێم باوەڕم پێناکەن.
46کامتان دەتوانن گوناهێکم لێبدۆزنەوە؟ جا مادام
ڕاستی دەڵێم، بۆچی باوەڕم پێناکەن؟ 47ئەوەی
لەخوداوە بێت، گوێ لەووشەی خودا دەگرێ.
بەڵام ئێوە ووشەی خوداتان ناوێ چونکە لەخودا
نین!)

48ئەوسا جوولەکەکان ووتیان: (ئایا ئێمە
قسەکانمان ڕاست نییە کە دەڵێین تۆ سامری،
هەروەها ڕۆحی پیست تیایە؟)
49ئەویش وەڵامی دانەوە: (ڕۆحی پیسم
تیادانییە، بەڵام ڕێزی باوکم دەگرمو ئێوەش
بەسووکی سەیرم دەکەن. 50من داوای شکۆمەندی
بۆ خۆم ناکەم، بەڵام یەکێ هەیە بۆم داوا دەکاتو
حوکم دەدا. 51ڕاستی ڕاستیتان پێدەڵێم: ئەوەی
گوێڕایەڵی ووتەکانم بێ هەرگیز مردن نابینێ.)
52ئەوسا جوولەکەکان ووتیان: (ئێستا بۆمان
دەرکەوت کە ڕۆحی پیست تیایە. ئیبراهیمو
پێغەمبەران مردن، کەچی تۆ دەڵێیت ئەوەی
گوێڕایەڵی ووتەکانم بێت هەرگیز تامی مردن
ناکات. 53ئایا تۆ گەورەتری لەئیبراهیمی باوکمان کە
مرد؟ تەنانەت پێغەمبەرانی خوداش مردن، کەواتە
خۆت بەچی دادەنێی؟)
54عیساش لەوەڵامدا ووتی: (گەر من خۆم
شکۆدار بکەم، ئەوا شکۆمەندیەکەم هیچ نییە. بەڵام
باوکمە کەوا شکۆدارم دەکات ئەوەی ئێوە دەڵێن
خودامانە، 55لەگەڵ ئەوەشدا نایناسن. بەڵام من
دەیناسم. جا گەر پێتان بڵێم من ئەو ناناسم، منیش
ئەوکاتە وەك ئێوە درۆزنم. بەڵام من ئەو دەناسمو
بەووتەکانی ڕەفتار دەکەم. 56ئیبراهیمی باوکتان
دڵشادبوو بەوەی ڕۆژی من ببینێ، جا ئەو ڕۆژەی
بینیو پێی دڵخۆش بوو.) 57جوولەکەکان پێیان
ووت: (تۆ جارێ تەمەنت هێشتا نەبووە بەپەنجا ساڵ
ئیتر چۆن ئیبراهیمت بینیوە؟) 58عیساش لەوەڵامدا

ووتی: (ڕاستی ڕاستیتان پێدەڵێم، پێش ئەوەی
ئیبراهیم لەدایك بێ من هەم.) 59ئەوسا بەردیان
هەڵگرت تابەردبارانی بکەن، بەڵام عیسا خۆی
شاردەوەو لەپەرستگاکە چووە دەرەوە.

چاکردنەوەی کوێرێکی زگماك

9

کاتێ عیسا بەرێگادا دەرۆیشت، پیاوێکی بەزگماك
کوێری بینی، 2قوتابیەکانی لێیانپرسی: (مامۆستا، کێ
گوناهی کردووە؟ ئەم پیاوە، یاخود دایكو باوکی، تا
بەکوێری لەدایك ببێ؟) 3عیسا لەوەڵامدا ووتی:
(نەگوناهی ئەم پیاوەیەو نەدایكو باوکی، بەڵام بۆیە
وای لێهاتووە تا بەهۆی ئەوەوە کارەکانی خودا
دەرکەوێ. 4هەتا کاتەکە ڕۆژە لەسەرمە کاری ئەو
بکەم کە ناردوومی. دوایی شەو دێتو کەس ناتوانێ
کاری تیا بکات. 5جا ئەوەندەی لەجیهاندام، من
ڕووناکی جیهانم.)

6ئەمەی ووتو تفی کردە سەر زەوی، بەتفەکە
قوڕی دروستکرد، ئینجا خستیە سەر هەردوو
چاوی کوێرەکە، 7پێی ووت: (بڕۆ خۆت بشۆ
لەگۆمی سیلوام (واتای نێرراوە).) ئەویش ڕۆیشتو
خۆی شوشتو بەچاوکراوەیی هاتەوە.

8ئینجا دراوسێکانیو ئەوانەی لەپێشا بینیبوویان
سواڵ دەکات پرسییان: (ئەمە ئەوە نیيە دادەنیشت
سواڵی دەکرد؟) 9هەندێکیان ووتیان: (خۆیەتی.)
هەندێکەیان: (نەخێر، بەڵام لەو دەکات.) ئەوسا
خۆی وەڵامی دایەوەو ووتی: (بەڵێ من ئەوم.) 10
ئینجا پێیانووت: (ئەی چۆن چاوت چاك بووەوە؟)
11لەوەڵامدا ووتی: (ئەو پیاوەی ناوی عیسایە قوڕی
دروستکردو چاومی پێسواخدا، پێیووتم: بڕۆ بۆ
گۆمی سیلوام خۆتی تیادا بشۆ. منیش ڕۆیشتمو خۆم
تیا شوشتو چاوم چاكبووەوە!) 12هەروەها لێیان
پرسی: (ئێستا ئەو لەکوێیە؟) ئەویش ووتی: (نازانم.)

13پیاوە کوێرەکەیان بردە لای فەریسیەکان. 14
ئەو ڕۆژەش کە عیسا قوڕەکەی دروستکردو
چاوی کوێرەکەی تیا چاككردەوە ڕۆژی شەممە بوو.
15دیسان فەریسیەکانیش لێیان پرسی چۆن چاوی
چاكبووەوە. ئەویش لەوەڵامدا ووتی: (قوڕی خستە
سەر چاوم، خۆم شوشتو ئەوەتا ئێستا دەبینم!) 16
بەڵام هەندێ لەفەریسیەکان ووتیان: (ناشێ ئەم پیاوە
لەخوداوە بێت، چونکە بەرپێچی یاسای شەممە
دەکات.) بەڵام هەندێکیان پرسییان: (چۆن پیاوێکی
گوناهبار دەتوانێ نیشانەی سەرسوڕهێنەر بنوێنێ؟)
ئیتر دووبەرەکی کەوتە نێوانیانەوە. 17دیسان
لەکوێرەکەیان پرسی: (تۆ ڕات چییە بەرامبەر ئەو
چونکە چاوی تۆی چاككردەوە؟) ئەویش وەڵامی
دانەوە: (ئەو پێغەمبەرە!) 18دەسەڵاتدارانی جولەکە
باوەڕیان نەکرد کە ئەو پیاوە کوێر بووەو ئێستا
دەبینێ، ئیتر دایكو باوکیان بانگکرد. 19لێیان
پرسین: (ئایا ئەم کوڕەتان بەکوێری لەدایك بووە
وەك دەڵێن؟ جا چۆن ئێستا دەبینێ؟) 20دایكو
باوکەکە وەڵامیان دایەوە: (ئێمە دەزانین ئەمە کوڕمانە
و بەکوێری لەدایك بووە. 21بەڵام نازانین ئێستا چۆن
دەبینێ، هەروەها کێ چاوی چاككردۆتەوە؟ ئەو

خۆی گەورەیەو دەتوانێ وەڵامتان بداتەوە
لێیبپرسن!) 22دایكو باوكی کوڕە لەترسی
دەسەڵاتدارانی جوولەکە ئەمەیان ووت، چونکە
بڕیاری ئەوەیان دابوو هەرکەسێ دانبنێ بەوەی عیسا
مەسیحە لەکەنیشت دەریبکەن. 23ئیتر لەبەرئەوە
بوو ووتیان: (ئەو گەورەیە پرسیار لەخۆی بکەن.)

24دیسان فەریسیەکان ئەو پیاوەی کوێر بوو
بانگیان کردو پێیانووت: (ستایشی خودا بکە! ئێمە
دەزانین ئەو پیاوە گوناهبارە.) 25کابراش وەڵامی
دانەوە: (گەر ئەو گوناهبارە، نازانم! بەڵام یەك شت
دەزانم: من کوێر بووم و ئێستا دەبینم!) 26دیسان
لێیان پرسیەوە: (چی لێکردیت؟ چۆن چاوی
چاككردیتەوە؟) 27ئەویش وەڵامی دانەوە: (من پێم
ووتن ئێوە گوێتان لێنەگرتم، ئیتر بۆچی جارێکیکە
دەتانەوێ بیبیستن؟ ئایا ئێوەش دەتانەوێ ببن بەقوتابی
ئەو؟) 28ئەوسا فەریسیەکان جنێویان بەکابرا داو پێیان
ووت: (تۆ قوتابی ئەویت! بەڵام ئێمە قوتابی موساین.
29ئێمە دەزانین خودا قسەی لەگەڵ موسا کردووە،
بەڵام ئەمە نازانین لە کوێوە هاتووە!) 30کابراش
وەڵامی دانەوە: (ئەمە شتێکی سەیرە! ئەو چاوی
چاككردومەتەوە، کەچی ئێوە دەڵێن ئێمە نازانین ئەو
وەچەو بنەچەی کێیە! 31ئێمە دەزانین خودا وەڵامی
گوناهباران ناداتەوە، بەڵام گوێ لەوانە دەگرێ کە
لێیدەترسنو بەخواستی ئەو دەکەن. 32تا ئێستا
پشتاوپشت نەبیستراوە یەکێك چاوی مرۆڤێکی
بەزگماك کوێری چاككردبێتەوە! 33گەر ئەو لەخودا
نەبووایە، نەیدەتوانی هیچ بکات.) 34ئەوسا هاواریان
کرد بەسەری: (تۆ خۆت هەموو گیانت بەگوناه
لەدایك بووەو ئێمە فێردەکەیت؟) ئینجا دەریانکردە
دەرەوەی کەنیشتەکە.

35کاتێ عیسا زانی کابرا دەرکراوەتە دەرەوە،
چوو بۆ لای و لێیپرسی: (ئایا باوەڕ بەڕۆڵەی مرۆڤ
دەکەیت؟) 36کابرا لەوەڵامدا ووتی: (گەورەم، ئەو
کێیە تا باوەڕی پێبهێنم؟) 37لێرە عیسا پێی ووت:
(ئەوەی کە بینیت، هەروەها ئەوەی لەگەڵت
دەدوێ، ئەوە خۆیەتی!) 38کابرا ووتی: (گەورەم من
باوەڕ دەکەم!) ئەوسا کڕنووشی بۆ برد.

39عیسا ووتی: (هاتووم بۆ ئەم جیهانە بۆ
حوکمدان، تا کوێر ببینێو چاوساغ کوێربێ!) 40
هەندێ لەفەریسیەکان کە لەگەڵیدا بوون گوێیان
لەمەبوو لێیانپرسی: (ئایا ئێمەش کوێرین؟) 41
عیساش وەڵامی دانەوە: (گەر ئێوە بەڕاستی کوێر
بوونایە، گوناهتان لەسەر نەدەبوو. بەڵام ئێوە ئێستا
دەڵێن: دەبینین، جا لەبەرئەوە گوناهەکەتان
دەمێنێتەوە .

من شوانێکی دڵسۆزم
10

(ڕاستی ڕاستیتان پێدەڵێم: ئەوەی لەدەرگای
پشتیری مێگەلێکەوە ناچێتە ژوورەوە، بەڵکو
بەڕێگایەکیکەدا بۆی سەربکەوێ، ئەوە دزو جەردەیە.
2بەڵام ئەوەی لەدەرگاوە بچێتە ژوورەوە، ئەوە شوانی
مێگەلەکەیە، 3دەرگاوانیش دەرگاکەی بۆ دەکاتەوە،
مێگەلەکەش گوێ لەدەنگی دەگرن، بانگی مێگەلە

تایبەتیەکەی خۆی دەکات هەر یەکە بەناوی خۆیەوە،
ئەوسا دەیانباتە دەرەوە. [4]کاتێ هەموویانی هێنایە
دەرەوە، لەپێشیانەوە دەڕوات‌و ئەوانیش دوای
دەکەون، چونکە دەنگی دەناسن. [5]ئەوان شوێنی
یەکێکی نامۆ ناکەون، بەڵکو لێی ڕادەکەن، چونکە
دەنگی نامۆ ناناسن. [6]عیسا ئەم نموونەیەی بۆ
هێنانەوە، بەلاّم ئەوان لەمەبەستی قسەکەی
تێنەگەیشتن.

[7]جا لەبەرئەوە دیسان ووتی: (ڕاستی ڕاستیتان
پێدەڵێم: من دەرگای مێگەلەکەم. [8]هەموو ئەوانەی
پێش من هاتوون دزو جەردە بوون، بەلاّم مێگەڵەکە
گوێیان لێنەگرتن. [9]من ئەو دەرگایەم، ئەوەی لێم
بێتە ژوورەوە ڕزگاری دەبێت، ئەوسا دێتەژوورەوەو
دەچێتەدەرەوەو لەوەرگا دەدۆزێتەوە. [10]دز نایەت،
تەنها بۆ دزین‌و سەربڕین‌و لەناوبردن نەبێت. بەلاّم
من هاتووم هەتا ئەوان ژیانیان هەبێ، ژیانێکی
تێروتەسەل. [11]من شوانێکی دڵسۆزم، شوانی
دڵسۆزیش ژیانی خۆی دەکاتە قوربانی لەپێناوی
مێگەلەکەی. [12]بەکرێگیراو وەك شوان نییە، چونکە
مێگەلەکە هی خۆی نییە. کاتێ دەبینێ گورگ دێ،
مێگەلەکە بەجێدەهێڵێ هەتا خۆی ڕزگارکات،
ئەوسا گورگەکە مێگەلەکە دەرفێنێ‌و پەرشو بلاّویان
دەکاتەوە. [13]کابرا هەڵدێ، چونکە بەکرێ گیراوە
گوێنادات بەمێگەلەکە! [14]بەلاّم من شوانێکی
دڵسۆزم، مێگەلەکەم دەناسم، ئەوانیش من دەناسن،
[15]هەروەك چۆن باوك من دەناسێ، منیش ئەو
دەناسم. جا من ژیانم دەکەم بەقوربانی لەپێناوی
مێگەلەکەمدا. [16]هەروەها مەڕیترم هەیە سەر بەم
پشتیرە نین، دەبێ ئەوانیش کۆبکەمەوە لای خۆم،
ئەوانیش گوێ لەدەنگم دەگرن، ئەوسا یەك مێگەلو
یەك شوان دەبێ.

[17]باوك منی خۆشدەوێ، چونکە ژیانم دەکەم
بەقوربانی تا جارێکیکە وەری گرمەوە. [18]کەس
لەمنی ناسێنێ، بەڵکو من بەئارەزووی خۆم
پێشکەشی دەکەم. من دەسەلاّتی پێشکەشکردن‌و
دەسەلاّتی بردنەوەیم هەیە. ئەمە ڕاسپاردەیەکە
لەباوکمەوە وەرمگرتووە.) [19]بەهۆی ئەم قسانە
دووبەرەکی لەنێو جوولەکەکان پەیدابوو. [20]
زۆربەیان ووتیان: (ڕۆحی پیسی تیادایەو وڕێنە
دەکات. ئیتر بۆچی گوێی لێبگرین؟) [21]هەندێکی
کەیان ووتیان: (ئەمە قسەی یەکێك نییە کە ڕۆحی
پیسی تیادابێ. ئایا ڕۆحی پیس دەتوانێ چاوی
کوێران چاكبکاتەوە؟)

منو باوك یەکین

[22]لەکاتی ئاهەنگ گێران بەبۆنەی
تازەکردنەوەی پەرستگا لەزستاندا، [23]عیسا
لەپەرستگا بەناو هۆڵی سلێماندا دەڕۆیشت. [24]
جوولەکەکان لێیکۆبوونەوەو پێیان ووت: (تا کەی
بەسەرسوڕماوی دەمانهێڵێتەوە دەربارەی خۆت؟
گەر تۆ بەڕاستی مەسیحیت، بەئاشکرا پێمانبڵێ.) [25]
عیسا وەلاّمی دانەوە: (من پێمووتن، بەلاّم ئێوە باوەڕم
پێناکەن. جا هەموو ئەو کارانەی بەناوی باوکمەوە
دەیکەم، شایەتی بۆمن دەدەن. [26]بەلاّم ئێوە

باوەڕناکەن چونکە مەڕی من نین. 27مەڕەکانم گوێ
لەدەنگم دەگرن، منیش دەیانناسمو ئەوانیش دوام
دەکەون، 28ژیانی هەتاهەتاییان دەدەمێو هەرگیز
لەناوناچن، هیچ کەسیش لەدەستم نایانڕفێنێ. 29ئەو
باوکەی بەمنی داوە لەهەموو کەس گەورەترە، کەس
ناتوانێ هیچ شتێ لەدەستی باوك بسەنێ. 30منو
باوك یەکین!)

31جارێکی‌کە جوولەکەکان بەردیان هەڵگرت،
تا بەردبارانی بکەن. 32عیسا پێی ووتن: (زۆر کاری
چاکم لەلایەن باوکمەوە نیشاندان، ئیتر بەهۆی
کامیانەوە بەردبارانم دەکەن؟) 33ئەوانیش وەڵامیان
دایەوە: (بەردبارانت ناکەین بەهۆی کرداری چاك،
بەڵکو بەهۆی کفرەکانتەوە: چونکە خۆت دەکەیت
بە خودا، هەرچەندە تۆ مرۆڤی!) 34عیسا پێی ووتن:
(ئایا لەشەریعەتەکەتان نەنووسراوە: {من پێم ووتون
ئێوە خوداوەندەکانن؟} 35ئەگەر شەریعەتی موسا
ئەوانەی ووشەی خودایان بۆ هاتۆتەخوارەوە، ناویان
بنێت خوداوەندان (هەرچەندە ناتوانرێ کتێبیش
بەدرۆ بخرێتەوە) 36ئیتر چۆن دەڵێن بەوەی کە باوك
پیرۆزی کردووەو ناردوویەتی بۆ هەموو جیهان:
تۆ کفر دەکەیت، چونکە ووتومە: من ڕۆڵەی
خودام؟ 37گەر بێتو من کردارەکانی باوکم نەکەم،
باوەڕم پێ‌مەکەن. 38بەڵام گەر ئەوەم کرد، ئەگەرچی
باوەڕیش بەمن ناکەن، باوەڕ بەو کردارانە بکەن،
تابزانن‌و تێبگەن باوك لەمندایەو منیش لەئەودام.)

39جارێکی‌کە ویستیان بیگرن، بەڵام خۆی
دەربازکرد لەدەستیان، 40ئینجا عیسا چووەوە
ئەوبەری ڕووباری ئوردون و لەوێ مایەوە، ئەو
شوێنەی کە یەحیا جاران خەڵکی تیایدا
لەئاوهەڵدەکێشا. 41ژمارەیەکی زۆر خەڵك هاتنە
لای‌و ووتیان: (یەحیا نیشانەی سەرسوڕهێنەری
نەکرد، بەڵام هەموو ئەوەی دەربارەی ئەم پیاوە
ووتبووی ڕاستبوو!) 42هەر لەوێ ژمارەیەکی زۆر
باوەڕیان پێ‌هێنا.

مردنی لەعازر

11

مرۆڤێك ناوی لەعازر بوو نەخۆش بوو، خەڵکی
بەیتعەنیا بوو، ئەو لادێیەی لەگەڵ مریەم‌و مەرسای
خوشکی تیایدا دەژیان. 2ئەم مریەمە ئەوە بوو کە
خوداوەندی بەبۆن چەورکردو بەقژی پێیەکانی
سڕیەوە، لەعازری نەخۆشیش برای ئەم بوو. 3
هەردوو خوشکەکە ناردیان بەدوای عیسادا تا پێی
بڵێن: (گەورەم، ئەوەی خۆشتدەوێ نەخۆشە.) 4
کاتێ عیسا ئەمەی بیست ووتی: (ئەم نەخۆشیە
بەمردن کۆتایی نایەت، بەڵکو دەبێتە هۆی شکۆداری
خودا، ئەوسا بەهۆی ئەمەوە ڕۆڵەی خودا شکۆدار
دەبێ.)

5لەگەڵ ئەوەی عیسا مەرساو خوشکەکەی و
لەعازری خۆش دەویست، 6لەو شوێنەی کەلێی بوو
دوو ڕۆژ مایەوە هەرچەندە بەنەخۆشیەکەی
لەعازریشی زانیبوو. 7دوای ئەوە عیسا بە
قوتابیەکانی ووت: (با بگەڕێینەوە بۆ ناوچەی
یەهودیە!) 8قوتابیەکان پێیانووت: (مامۆستا، ئایا

دەگەڕێتەوە بۆ ناوچەی یەهودیە، باشە ماوەیەك
لەمەوبەر جولەکەکان نەیانویست بەردبارانت
بکەن؟) 9عیسا لە وەڵامدا ووتی: (ئایا ڕۆژ دوانزە
سەعات نیيە؟ ئەوەی بەڕۆژ بڕوات ساتمە ناکات،
چونکە ڕووناکی ئەم جیهانە دەبینێ. 10بەڵام ئەوەی
بەشەو بڕوات ساتمە دەکات، چونکە ڕووناکی
تیادانییە.) 11ئینجا عیسا ووتی: (لەعازری
خۆشەویستمان خەوتووە، بەڵام من دەڕۆم خەبەری
دەکەمەوە.) 12قوتابیەکان ووتیان: (گەورەم، گەر ئەو
نووستوە، ئەوسا بەساغی خەبەری دەبێتەوە.) 13
قوتابیەکانی وایانزانی مەبەستی لەنووستنی ئاساییە،
بەڵام عیسا مەبەستی لەمردنی لەعازر بوو . 14ئەو
کاتە عیسا بەئاشکرا پێیووتن: (لەعازر مردووە. 15
بەڵام لەبەر ئێوە من دڵشادم کە لەوێ نەبووم، تا
باوەڕ بهێنن. بابڕۆین بۆ لای!) 16ئینجا تۆما کە بە
دووانە ناسرابوو لای قوتابیەکانی کە ووتی: (با
ئێمەش بڕۆین لەگەڵی تا لەگەڵ ئەودا بمرین!)

من زیندووبوونەوەو ژیانم

17کاتێ عیسا گەیشت، لەعازر چوار ڕۆژ بوو
نێژرابوو. 18بەیتعەنیاش تەنها نزیکەی دوو میل لە
قودسەوە دووربوو. 19ژمارەیەکی زۆر لەجولەکە
هاتبوونە لای مەرساو مریەم تا سەرەخۆشی براکەیان
لێبکەن. 20کاتێ مەرسا زانی عیسا هاتووە،
هاتەدەرەوە بۆ چاوپێکەوتنی، مریەمیش لەماڵەوە
دانیشتبوو. 21ئینجا مەرسا بەعیسای ووت:
(گەورەم، گەر لێرە بوویتایە، براکەم نەدەمرد. 22
بەڵام دەزانم تەنانەت ئێستاش هەرچی لەخودا داوا
بکەیت دەتداتێ.) 23عیسا لەوەڵامدا ووتی:
(براکەت زیندوودەبێتەوە.) 24مەرسا ووتی: (دەزانم
هەڵدەستێتەوە لەهەستانەوەی مردووان لەڕۆژی
دوایيدا!) 25عیسا لەوەڵامدا ووتی: (من
زیندووبوونەوەو ژیانم. هەر کەسێ باوەڕم پێبهێنێ،
ئەگەر مردیش زیندوودەبێتەوە. 26هەروەها هەر
کەسێ زیندوو بێ و باوەڕم پێبهێنێ هەرگیز نامرێ.
ئایا باوەڕ بەمە دەکەیت؟) 27ئەویش وەڵامی دایەوە:
(بەڵێ گەورەم. من باوەڕ دەکەم تۆ مەسیحی ڕۆڵەی
خودای هاتووی بۆ جیهان!)

گریانی عیسا

28دوای ئەوەی ئەمەی ووت، چوو مریەمی
خوشکی بانگبکات، بەدزیەوە پێی ووت: (مامۆستا
لێرەیە، بانگتدەکا!) 29مریەم کە ئەمەی بیست خێرا
هەستاو هاتە لای. 30عیسا جارێ نەگەیشتبووە دێیەکە،
بەڵکو هێشتا لەوشوێنە بوو کە تیایا چاوی بەمەرسا
کەوتبوو. 31جوولەکەکانیش، ئەوانەی لەماڵەوە
لەگەڵیدا بوونو بۆ دڵنەوایی هاتبوون، کە بینییان ئاوا
هەستایە سەرپێو خێرا چووە دەرەوە، شوێنی کەوتن،
چونکە وایانزانی دەڕوات تا لەسەر گۆڕەکە بگری. 32
کاتێ مریەم عیسای بینیو گەیشتە ئەو شوێنەی ئەوی
لێبوو، کەوت بەسەر پێیداو ووتی: (گەورەم، گەر
لێرە بوویتایە، براکەم نەدەمرد!) 33عیسا کە مریەمو ئەو
جوولەکانەی بینی لەگەڵی هاتبوون دەگرین، دڵی پڕ
بوو لەپەژارەیەکی زۆر، 34ئینجا پرسی: (لەکوێ

ناشتوتانە؟) ئەوانیش وەڵامیان دایەوە: (گەورەم، وەرە
سەیرکە!) 35عیسا گریا. 36لەمکاتەدا جوولەکەکان
بەیەکتریان ووت: (سەیرکە چەندی خۆشدەویست!)
37هەندێکیان پرسیاریان کرد: (ئایا نەیدەتوانی ئەمەی
کە چاوی کوێرانی چاك کردەوە، نەیهێشتایە لەعازر
بمرێ؟)

زیندووبوونەوەی لەعازر

38جارێکیکە عیسا دڵی پڕبوو لە پەژارە. ئینجا
لەگۆڕەکە نزیك کەوتەوە کە ئەشکەوتێك بوو
دەرگاکەی بەردێکی گەورەی لەسەر بوو. 39عیسا
ووتی: (بەردەکە لابەن!) مەرسا ووتی: (گەورەم ئەمە
ڕۆژی چوارەمینێتی، بۆنی کردووە.) 40جا عیسا پێی
ووت: (پێم نەووتی گەر باوەڕت هەبێ شکۆمەندی
خودا دەبینی؟) 41ئەوسا بەردەکەیان لابردو عیسا
سەیری ئاسمانی کردو ووتی: (ئەی باوك، سوپاست
دەکەم چونکە گوێت لێگرتم، 42من زانیومە کە تۆ
هەمیشە گوێم لێدەگری. بەڵام من ئەمەم ووت لەبەر
ئەو خەڵکەی لە دەوروپشتم ڕاوەستاون تا باوەڕ
بهێنن تۆ منت ناردووە.) 43کاتێ ئەمەی ووت
بەدەنگێکی بەرز بانگی کرد: (لەعازر وەرە دەرەوە!)
44ئەوسا مردووەکە هاتەدەرەوە، بەکفن دەستو
قاچی بەسترابوو، سەریشی بەقوماشێك پێچرابوو.
لێرە عیسا بەوانەی دەوروپشتی ووت: (بیکەنەوە با
بڕوات.)

پلانێك بۆ کوشتنی عیسا

45ژمارەیەکی زۆر لەجوولەکەکان لەوانەی کە
هاتبوون بۆ دڵنەوایی مریەم، کاتێ ئەمەیان بینی
باوەڕیان هێنا بەعیسا. 46بەڵام هەندێ لەوان چوونە
لای فەریسییەکان تا هەواڵی ئەوە بدەن کە عیسا
کردوویەتی. 47ئینجا سەرۆك کاهینەکانو
فەریسییەکان ئەنجومەنی باڵایان کۆکردەوەو ووتیان:
(چی بکەین؟ ئەم کابرایە نیشانەی سەرسوڕهێنەری
زۆر دەکات. 48گەر بەم شێوەیە وازی لێبهێنین
هەموو خەڵکەکە باوەڕی پێدەهێنن، ئیتر ڕۆمانیەکان
دێنو پەرستگاکەمان لەناو دەبەنو میللەتەکەمان
ڕاپێچ دەکەن!) 49یەکێ لەوان کەناوی قەیافا بوو ئەو
ساڵە سەرۆك کاهین بوو ووتی: (ئێوە هیچ نازانن! 50
ئێوە تێناگەن باشتروایە پیاوێك بمرێ و ببێ بەقوربانی
گەل لەجیاتی ئەوەی میللەتەکە هەمووی
لەناوبچێ.) 51قەیافا لەخۆیەوە ئەم قسەیەی نەکرد،
بەڵام چونکە لەو ساڵەدا کاهینی بەرز بوو،
پێشبینیکردبوو* کە عیسا لەپێناوی گەلدا دەمرێ،
52ئەمەش تەنها لەپێناوی گەل نا، بەڵکو هەروەها
لەپێناوی کۆکردنەوەی ڕۆڵەکانی خودا کە
پەرشوبڵاوبوونەتەوە تا بیانکات بەیەك. 53لەو ڕۆژەوە
ئیتر جوولەکەکان بڕیاریاندا عیسا بکوژن. 54ئیتر
ئەویش بەئاشکرا بەناویاندا نەدەڕۆیشت، بەڵکو چوو
بۆ شارێك ناوی ئەفرایم بوو، کەوتۆتە شوێنێکی
نزیك بیابان، لەوێ لەگەڵ قوتابیەکانی مایەوە. 55لەو
کاتەدا جەژنی تێپەڕبوونی جوولەکە نزیك بووبووەوە،
خەڵکێکی زۆر لەلادێکانەوە هاتبوون بۆ قودس تاکو

هەستن بەمەراسیمی خۆپاككردنەوەی پێش جەژن. 56
ئەوان بەدوای عیسادا دەگەڕان، کاتێ لەپەرستگادا
کۆبوونەوە پرسییان: (ڕاتان چیە؟ ئایا نایەت بۆ
جەژن؟) 57سەرۆك كاهینەكانو فەریسیەكان
فەرمانیان دەركردبوو كەوا هەركەسێك عیسا ببینێ
دەبێ خەبەری لێبدات تا بیگرن.

چەورکردنی عیسا بۆ مردن

12

شەش ڕۆژ پێش جەژنی تێپەڕبوون عیسا هات بۆ دێی
بەیتعەنیا، ئەوەی عیسا لەعازەری تیا زیندووكردەوە
لەنێو مردوواندا. 2لەعازر داوەتی نانخواردنی
ئێوارەی سازكرد بۆ عیسا، مەرسای خوشكی
دەستیكرد بەخزمەتكردن، لەعازر خۆی یەكێ بوو
لەوانەی لەسەر خوان لەگەڵ عیسادا دانیشتبوو. 3
مریەمیش سێیەكی لیترێك بۆنی ناردینی گرانبەهای
بێغەشی هێناو هەردوو قاچی عیسای پێ چەوركرد،
ئینجا بەقژی هەردوو قاچی سڕیەوە، ئیتر ماڵەكە
هەمووی پڕبوو لەبۆنی خۆش. 4یەكێ لەقوتابیەكانی
كە یەهوزای ئەسخەریوتی بوو، ئەوەی لەدواییدا
ناپاكی لەگەڵدا دەكات وتی: (5بۆچی ئەم بۆنە
بەسێ سەد دینار* نەفرۆشراو دابەشنەكرا بەسەر
هەژاراندا؟) 6ئەویش ئەمەی نەووت چونكە بەزەیی
بەهەژاراندا دەهاتەوە، بەڵكو لەبەرئەوەی دز بوو،
ئەو دانرا بوو بەسەر پارەی سندوق بەڵام هەرچیەكی
تیا دابنرایە دەیدزی. 7عیساش وەڵامی دایەوە: (وازی
لێبهێنە! ئەو ئەم بۆنەی هەڵگرتبوو بۆ ڕۆژی
ناشتنم، 8چونكە هەژاران هەموو كاتێ لاتانن، بەڵام
من هەموو كاتێ لاتان نیم.) 9كاتێ ژمارەیەكی زۆر
لەجوولەكەكان زانییان عیسا لەوێیە، هاتن تەنها بۆ
ئەوەنا كە عیسا ببینن، بەڵكو بۆ ئەوەش لەعازر ببینن
كە لەنێو مردوواندا زیندووی كردبووەوە. 10ئەوسا
سەرۆك كاهینەكان بڕیاریاندا لەعازریش بكوژن، 11
چونكە ژمارەیەكی زۆر لە جوولەكەكان بەهۆی
ئەوەوە دەهاتنو باوەڕیان بەعیسا دەهێنا.

چوونە ناو قودس وەك پادشا

12ڕۆژێ دوایی، ژمارەیەكی زۆر لە خەڵكی كە
هاتبوون بۆ جەژن، بیستیان عیسا هاتووە بۆ قودس.
13لقە دار خورمایان برد لەگەڵ خۆیانو هاتنەدەرەوە
بۆ پێشوازیكردنیو هاواریانكرد: (هۆسانا! پیرۆزە
ئەوەی بەناوی خوداوەندەوە دێت! ئەو پادشای
ئیسرائیلە!) 14عیسا جاشكێكی بینی، سواری بوو،
وەك لەكتێبی پیرۆزدا نووسراوە: 15{مەترسە ئەی
كچی شاری داود، پادشاكەت دێتە لات بە سواری
جاش ماكەرێك.} 16قوتابیەكانی عیسا یەكەمجار
ئەمانە تێنەگەیشتن. بەڵام پاش ئەوەی عیسا
شكۆداركرا، بیریان كەوتەوە كە لەكتێبی پیرۆزدا
ئەمە دەربارەی نووسراوە، ئەوانیش ئەمەیانكرد بوو
بۆ ئەو.

17ئەو خەڵكەی كە لەگەڵیدا بوون كاتێ
لەعازری بانگكرد لەگۆڕداو زیندووی كردەوە
لەنێو مردووان، شایەتی ئەمەیان بۆ دەدا. 18جا
لەبەرئەوە خەڵكەكە هاتنەدەرەوە بۆ پێشوازی،

چـونکە بیسـتبوویان کە ئەو نیشانە سەرسوڕهێنەرەی کـردووە. [19]فەریسـیەکان بەیەکتریان ووت: (دەبینن بێسوودە؟ ئا ئەوەتا هەموو جیهان شوێنی کەوتووە!)

مردن دەرگایە بۆ ژیان

[20]هـەندێ یۆنـانی لەگـەڵ ئەو خەڵکەبوون کە لەجـەژندا هاتبوون بۆ خوداپەرستی، [21]ئەوسا چوونە لای فیلیـپۆس کـە خـەڵکی شاری سەیدای ناوچەی جەلـیل بوو، پێیان ووت: (گەورەم، دەمانەوێ عیسا ببیـنین.) [22]فیلیـپۆس ڕۆیشتو ئەمەی بە ئەندەراوس ووت، ئینجا بەیەکەوە ڕۆیشتن هەواڵیاندا بە عیسا.

[23]جـا عیسـا پـێی ووتـن: (ئـەوەتا کـاتی شـکۆدارکردنی ڕۆڵـەی مـرۆڤ نـزیك بووەتەوە. [24]ڕاستی ڕاستیتان پێدەڵێم: دەنکە گەنم هەروەك خۆی دەمێنێتەوە، گـەر نەکەوێتە ناو زەوی‌و نەمرێ، بەڵام کـە مـرد ئەوکاتـە دەنکـی زۆری لـێبەبـەردێ. [25]ئـەوەی ژیانی خۆی خۆش بوێ، دەیدۆڕێنێ. ئەوەش کـە ڕقـی لـەژیـانی خـۆی دەبێـتەوە لـەم جیهانەدا، دەیهێڵێـتەوە بـۆ ژیانی هەتاهەتایی. [26]ئەوەی دەیەوێ خـزمەتم بکـات بـا شـوێنم بکـەوێ. جـا من لەهەر شـــوێنێکدابم، خزمەتکاریشـــم لەوێـــیە. هـــەروەها هەرکەسێ خزمەتم بکات باوکم ڕێزی لـێدەگرێ.

عیسا باسی مردنی خۆی دەکات

[27](ئێسـتا دڵـم تەنگـە، چی بڵێم؟ ئەی باوك، ڕزگـارم بکـە لـەوکاتـە سەختەی چاوەڕێم دەکات؟ نەخـێر! لـەپێـناوی ڕوودانـی ئـەم کاتە هاتووم. [28]جا ئـەی بـاوك، نـاوی خـۆت شکۆدارکە!) لەوکاتەدا دەنگـێ لـەئاسمانـەوە وەڵامـی دایـەوە: (شـکۆدارم کـردووەو شکۆداریشـی دەکەمـەوە.) [29]هـەندێ لەوانـەی لەوێ ئامادەبوون کاتێ گوێیان لەدەنگەکە بـوو ووتـیان: (ئەمـە دەنگی هەورە!) بەڵام هەندێکی کـەیان ووتیان: (فریشتە بوو قسەی لەگەڵ کرد.) [30]عیسـا لـەوەڵامدا ووتـی: (ئـەم دەنگـە لەپێناوی من نـەبوو، بـەڵکو لـەپێـناوی ئـێوە بـوو. [31]ئێستا کاتی حوکـمدانـە بەسـەر ئـەم جیهانە! ئێستا سەرۆکی ئەم جـیهانە دەکرێـتە دەرەوە! [32]کـاتێ من لەسەر زەوی بەرزدەکرێمەوە، هەمووان بانگدەکەم بۆ لای خۆم.) [33]عیسـا ئەمـەی ووت تـا دەسـتنیشـانیکات بەچ شـێوەیەك دەمـرێ. [34]خەڵکەکـە پێـیانووت: (ئێمە لەشەریعەتدا بیستوومانە مەسیح تاهەتایە بەزیندوویەتی دەمێنێـتەوە، ئـیتر چـۆن تۆ دەڵێی ڕۆڵەی مرۆڤ دەبێ بەرزبکرێـتەوە؟ ئەم ڕۆڵەی مرۆڤە کێیە؟) [35]عیسا پێی ووتـن: (ڕوونـاکی کاتـێکی کـورت لەگەڵـتان دەمێنێـتەوە. جـا بـەردەوامبـن لەڕۆیشـتن تـا دونیا ڕووناکـەو تاریکیـتان بەسـەردا نەهـاتووە، چـونکە ئـەوەی بـەتاریکـیدا دەڕوات نـازانێ بـۆ کـوێ دەڕوات. [36]باوەڕبهێنن بەڕووناکـی هەتا ڕووناکـیتان لـەگـەڵدایـە، ئەوکـاتـە دەبـنە ڕۆڵـەی ڕووناکی.) دوای ئەوەی عیسـا ئەمـەی ووت، ڕۆیشتو خۆی لێـیان شـاردەوە. [37]لـەگـەڵ ئـەوەی کـە زۆر نیشـانەی سەرسوڕهێنەری لەبەردەمیانکرد، باوەڕیان پێنەهێـنا، [38]تـا ووتەی ئەشعیای پێغەمبەر بێتەدی: { ئـەی خـوداوەند کـێ باوەڕی هێنا بە ووتەکانمان؟

دەستی خوداوەند بۆ کێ دەرکەوت؟} 39ئەوان
نەیانتوانی باوەڕبهێنن، چونکە ئەشعیا دیسان
ووتبووی: 40{چاویانی کوێرو دڵیانی ڕەق‌کردووە،
تاکو بەچاویان نەبینن‌و بەدڵیان هەست نەکەن، ئەوسا
بگەڕێنەوەو چاکیان بکەمەوە.} 41ئەشعیا ئەمەی
ووت بوو، چونکە شکۆی ئەوی بینی بوو و
باسی‌کرد بوو. 42لەگەڵ ئەوەشدا ژمارەیەکی زۆر
لەسەرۆکەکان باوەڕیان بە عیسا کرد، بێ‌ئەوەی
باوەڕەکەیان دەربخەن، لەترسی ئەوەی فەرمانی
دەرکردنیان لەکەنیشتدا بەسەر بدرێ، 43چونکە
ئەوان زیاتر حەزیان لەشکۆی خەڵکی بوو نەك
شکۆی خودا.

ڕووناکی باوەڕ

44ئینجا عیسا بەدەنگێکی بەرز ووتی: (ئەوەی
باوەڕم پێ‌بهێنێ، باوەڕ بەمن ناهێنێ بەڵکو بەوەی کە
ناردوومی، 45ئەوەش منی بینیوە، ئەوەی بینیوە کە
ناردوومی. 46من وەك ڕووناکی هاتومەتە جیهان،
تائەوەی باوەڕم پێ‌بهێنێ لە تاریکیدا نەمێنێتەوە. 47
گەر یەکێ گوێی لەووتەکانم بوو و کاری پێ‌نەکرد،
من حوکم نادەم بەسەری، چونکە من نەهاتووم تا
حوکم بەسەر جیهاندا بدەم، بەڵکو هاتووم بۆ
ڕزگاری جیهان. 48ئەوەی دانم‌پیانەنێ‌و بەووتەکانم
ڕازی نەبێ، هەیە کەوا حوکم‌بدا بەسەری، ئەو
ووشەیەی کە ووتم ئەو حوکم دەدات بەسەری
لەڕۆژی دواییدا، 49چونکە من هیچ شتێکم
لەخۆمەوە نەوتووە، بەڵکو ئەو باوکەی ناردوومی
چی ڕاسپاردووم ئەوە دەڵێم. 50هەروەها من دەزانم
ڕاسپاردەی ئەو ژیانی هەتاهەتاییە، جا هەر ووتەیەك
من دەیڵێم، بەو شێوەیە دەیڵێم کە باوکم پێی
ووتووم.)

عیسا قاچی قوتابیەکانی دەشوات

13

پێش جەژنی تێپەڕبوون، عیسا دەیزانی کاتی هاتووە
ئەم جیهانە بەجێ‌بهێڵێ‌و بڕواتە لای باوك، ئەو چۆن
ئەوانەی سەر بەئەو بوون لە جیهاندا
خۆشی‌دەویستن، ئێستاش بەوپەڕی خۆشەویستییەوە
خۆشی‌دەوێن. 2کاتی نانخواردنی ئێوارە، شەیتان
خستیە دڵی یەهوزای کوڕی شەمعونی ئەسخەریوتی
کەوا ناپاکی لەگەڵ عیسادا بکات، 3بەڵام عیسا
دەیزانی باوك هەموو شتێکی خستۆتە ژێردەستی،
هەروەها ئەو لەخوداوە هاتووەو بۆ خوداش
دەگەڕێتەوە، 4بۆیە لەسەر خوان هەستا، کەواکەی
داکەندو خاولییەکی هەڵگرت‌و بەستی بەناو
قەدیەوە، 5ئینجا ئاوی کردە لەگەنێکەوە بۆ شوشتن،
دەستی‌کرد بەشوشتنی قاچی قوتابیەکانی‌و بەو
خاولییەی بەناو قەدیەوە بەستبووی بۆی سڕینەوە. 6
کاتێ گەیشتە سەر شەمعون پەترۆس، شەمعون پێی
ووت: (گەورەم، تۆ قاچی من دەشۆیت؟) 7عیسا
لەوەڵامدا ووتی: (تۆ ئێستا ئەمەی دەی‌کەم
تێی‌ناگەی، بەڵام دوایی تێی‌دەگەیت.) 8پەترۆس پێی
ووت: (نەخێر، هەرگیز قاچم ناشۆیت!) عیساش
وەڵامی دایەوە: (ئەگەر نەت‌شۆم، لەگەڵ من بەشت

نابیّ!) 9جا شەمعون پەترۆس پێی ووت: (گەورەم،
تەنها قاچم نا، بەڵكو دەستو سەریشم!) 10عیسا
ووتی: (ئەوەی خۆی شوشتبیّ، بەتەواوی بێگەردە
هیچیتری پێویست نییە، تەنها قاچی بشۆریّ، ئێوە
بێگەردن، بەڵام هەمووتان نا.) 11چونكە عیسا
دەیزانی كیّ لەدواییدا ناپاكی لەگەڵدا دەكات، بۆیە
ووتی: (هەمووتان بێگەرد نین.)

12دوای ئەوەی عیسا تەواو بوو لەشوشتنی
قاچیان، كەواكەی هەڵگرت، سەرلەنویّ لەسەر
خوان دانیشتو لێیپرسین: (ئایا تێدەگەیشتن لەوەی
بۆم كردن؟ 13ئێوە پێمدەڵێن مامۆستاو گەورە، جا
ڕاستدەكەن من وام. 14گەر من گەورەو مامۆستاتان
بم، قاچم شوشتن، ئیتر ئێوەش لەسەرتانە قاچی
یەكتری بشۆن. 15من نموونەیەكم پێدان هەتا ئەوەی
من بۆتانم كرد ئێوەش بیكەن. 16ڕاستی ڕاستیتان
پیّدەڵێم: كۆیلە گەورەتر نییە لە گەورەكەی، نێرراو
گەورەتر نییە لەوەی ناردوویەتی. 17گەر هاتوو ئێوە
ئەمەتان زانی، خۆزگەتان پیّدەخوازری گەر كارتان
پیّكرد. 18ئەمە بەهەمووتان ناڵێم، چونكە ئەوانەی
هەڵمبژاردون دەیانناسم، بەڵام ئەوەی لەكتێبدایە
دەبیّ بێتەدی كە دەڵیّ: {ئەوەی نانم لەگەڵ
دەخوات، ناپاكیم لەگەڵ دەكات!} 19ئەوەی
ڕوودەدات من پێش ڕوودانی پێتان دەڵێم، تاكو
كاتیّ ڕوویدا باوەڕبهێنن من ئەوم. 20ڕاستی ڕاستیتان
پیّدەڵێم: هەر كەسیّ ئەو كەسەی بوێت كە من بۆی
دەنێرم، ئەوە منی دەوێت، ئەوەش منی بوێت، ئەوەی
دەوێت كە ناردوومی.)

ناپاكی یەهوزا

21كاتیّ عیسا ئەمانەی ووت، لەڕۆحدا دڵتەنگ
بوو و بەئاشكرا ووتی: (ڕاستی ڕاستیتان پیّدەڵێم:
یەكیّ لەئێوە دەمدات بەدەستەوە!) 22قوتابیەكانی
بەسەرسامیەوە سەیری یەكتریان كردو نەیاندەزانی
مەبەستی لەكێیە. 23یەكیّ لەقوتابیەكان كە عیسا
خۆشیدەویست لەتەنیشتی پاڵی دابووەوە، 24
شەمعون پەترۆس ئیشارەتی بۆی كرد تا پرسیار
لەعیسا بكات مەبەستی لەكێیە. 25ئەویش شانیدایە
سەر سینگی عیساو لێیپرسی: (گەورەم ئەو كەسە
كێیە؟) 26عیسا لەوەڵامدا ووتی: (ئەو كەسەیە پارووە
نانەكە دەخەمە ناو قاپەكەو دەیدەمیّ.) ئینجا
پارووەكەی كردە ناو قاپەكەو دای بە یەهوزای
كوڕی شەمعونی ئەسخەریوتی. 27پاش پارووەكە،
شەیتان چووە ناویەوە. ئینجا عیسا پێی ووت: (خێرا
بیكە ئەوەی دەتەویّ بیكەیت!) 28هیچ كەسیّ
لەوانەی لەسەر خوانەكە لەگەڵیدا بوون،
تێنەگەیشتن بۆچی ئەمەی پیّووت، 29بەڵكو
هەندێكیان لەو باوەڕەدا بوون كەوا فەرمانی پیّدەدا
چییان پێویستە لەجەژنا بۆیان بكڕیّ، یاخود هەندیّ
پارە بدات بەهەژاران، چونكە سەرپەرشتیاری سندوق
بوو. 30دوای ئەوەی یەهوزا پارووەكەی خوارد،
چووە دەرەوە، كات شەوبوو.

ڕاسپاردەی تازە

31كاتیّ یەهوزا چووە دەرەوە، عیسا ووتی:
(ئێستا ڕۆڵەی مرۆڤ شكۆدارەو خودا تیایدا

شکۆدارکرا. 32جا ئەگەر خودا لەودا شکۆدارە،
بەهەمان شێوە خودا دەیەوێ ئەویش شکۆدار بکات
لەخۆیداو هەر ئێستا شکۆداری دەکات. 33
منداڵەکانم، ماوەیەکی کورت لەگەڵتان دەمێنمەوە،
ئەوسا داوام دەکەن، بەڵام ئەوەی پێشتر
بەجوولەکەکانم ووت ئێستا بە ئێوەشی دەڵێم: ئێوە
ناتوانن بێن بۆ ئەو شوێنەی من بۆی دەڕۆم. 34من
ڕاسپاردەیەکی تازەتان پێ‌دەسپێرم: یەکتریتان خۆش
بوێ. هەروەك چۆن من خۆشم‌ویستن، ئاوا یەکترتان
خۆش‌بوێ. 35بەمە هەموو خەڵکی دەزانن کە قوتابی
منن، گەر ئێوە یەکتریتان خۆش‌ویست.)

پێشبینیکردنی لاوازی پەترۆس

36ئێنجا شەمعون پەترۆس لێی‌پرسی: (گەورەم،
بۆ کوێ دەڕۆیت؟) عیساش وەڵامی دایەوە: (ئەو
جێیەی بۆی دەڕۆم، ئێستا ناتوانی دوام بکەوی،
بەڵام دوایی دوام دەکەوی.) 37دیسان پەترۆس
پرسیاری لێ‌کردەوە: (گەورەم، بۆچی ئێستا ناتوانم
دوات‌کەوم؟ من ژیانم لەپێناوی تۆ دادەنێم!) 38عیسا
وەڵامی دایەوە: (ئایا ژیانت لەپێناوی من بەخت
دەکەیت؟ ڕاستی ڕاستیت پێ‌دەڵێم: پێش ئەوەی
کەڵەشێر بخوێنێ، تۆ سێ‌جار نکۆڵیم
لێ‌دەکەی!)

دڵتەنگ مەبن

14

(دڵتەنگ مەبن. ئێوە باوەڕتان بەخودا هەیە، کەواتە
باوەڕیش بەمن بکەن. 2ماڵی باوکم ژووری زۆری
لێیە، گەر وانەبووایە ئەوسا پێم دەووتن، من دەڕۆم
بۆ ئەوێ تا شوێنتان بۆ ئامادەبکەم. 3دوای ئەوەی
ڕۆیشتمو شوێنم بۆ ئامادەکردن، دەگەڕێمەوە لاتانو
لەگەڵ خۆم دەتانبەم، تاکو ئێوەش لەو شوێنە بن کە
منی لێ‌دەبم. 4ئێوە ڕێگای ئەو شوێنە پێ‌دەزانن کە من
بۆی دەچم.)

من ڕێگاو ڕاستیو ژیانم

5ئینجا تۆما ووتی: (گەورەم، نازانین تۆ بۆکوێ
دەڕۆی، ئیتر چۆن ڕێگەکە بزانین؟) 6عیسا وەڵامی
دایەوە: (من ڕێگاو ڕاستیو ژیانم. کەس نایەت بۆ
لای باوك بەهۆی منەوە نەبێ. 7 گەر ئێوە من بناسن،
ئەوا باوکیشم دەناسن، لەئێستا بەدواوە دەیناسنو
بینیوتانە.) 8لێرە فیلیپۆس پێی ووت: (گەورەم،
باوکمان نیشان بدە ئیتر بەسمانە!)
9عیسا وەڵامی دایەوە: (ماوەیەکی دوورو درێژە
من لەگەڵتانم هێشتا هەر نەتناسیوم ئەی فیلیپۆس؟
ئەوەی منی بینیوە باوکی بینیوە، ئیتر چۆن دەڵێی
باوکمان نیشانبدە؟ 10ئایا باوەڕ ناهێنی من
لەباوکدام، باوکیش لەمندایە؟ ئەو قسانەی کە
دەیلێم لەخۆمەوە نایلێم، بەڵکو ئەو باوکەی لەمندا
نیشتەجێ بووە، ئەو کارەکانی خۆی دەکات. 11
باوەڕم پێ‌بکەن من لەباوکدامو باوکیش لەمندایە،
ئەگەر نا باوەڕم پێ‌بکەن بەهۆی کارەکان خۆیانەوە.
12ڕاستی ڕاستیتان پێ‌دەڵێم: ئەوەی باوەڕ بەمن بکات
ئەو کارانە دەکات کە من دەیکەم، بەڵکو لەوانەش

مەزنتر دەکات، چونکە من بۆ لای باوك دەڕۆم. 13
هەرچیەك بەناوی منەوە داوابکەن بۆتانی دەکەم، هەتا
باوك لەڕۆڵەدا شکۆداربێ. 14گەر شتێکتان بەناوی
من داواکرد، من بۆتانی دەکەم.)

بەڵێنی هاتنی ڕۆحی پیرۆز

15(گەر ئێوە منتان خۆش بوێ بەڕاسپاردەکانم
کاردەکەن. 16ئەوسا لەباوکم داوادەکەم
یارمەتیدەرێکی* دیکەتان بداتیو تاهەتایە لەگەڵتان
بمێنێتەوە، 17ئەوەش ڕۆحی ڕاستییە، کەوا جیهان
ناتوانێ وەریگرێ چونکە نایبینێتو نایناسێت،
بەڵام ئێوە دەیناسن چونکە لەگەڵتان دەمێنێتەوەو
لەناوتان دەبێت. 18بەهەتیوی بەجێتان ناهێڵێم، بەڵکو
دەگەڕێمەوە لاتان. 19پاش ماوەیەکی کەم جیهان
نامبینێت، بەڵام ئێوە دەمبینن. جاچونکە من زیندووم،
ئێوەش هەروەها زیندوودەبنەوە. 20لەو ڕۆژەدا
دەزانن باوك لەمندایە، ئێوەش لەمندان، منیش لە
ئێوەدام. 21ئەوەی ڕاسپاردەکانی منی لایەو کاریپێ
دەکات، ئەوە منی خۆشدەوێت. ئەوەی منی
خۆشبوێ، باوکم خۆشیدەوێ، منیش
خۆشمدەوێو خۆمی پێنیشان دەدەم.)
22ئینجا یەهوزایەکیتر کە یەهوزای
ئەسخەریوتی نەبوو، پرسیاری لێکرد: (گەورەم،
بۆچی دەتەوێ خۆت بۆ ئێمە دەرخەیت بەڵام بۆ
جیهان نا؟) 23عیسا وەڵامی دایەوە: (ئەوەی منی
خۆش بووێت کار بەووتەکانم دەکات، باوکیشم
خۆشی دەوێت، ئێمە بۆ لای ئەو دێینو لای ئەو
نیشتەجێ دەبین. 24ئەوەش منی خۆش ناوێ
کارناکات بە ووتەکانم. ئەم ووشانەی گوێتان
لێدەبێ هی من نییە، بەڵکو هی ئەو باوکەیە کە
ناردوومی. 25من ئەم شتانەم پێووتن لەکاتێکدا
هێشتا لاتانم. 26بەڵام ڕۆحی پیرۆز، ئەو یارمەتیدەرەی
باوك بەناوی من دەینێرێ، هەموو شتێکتان فێر
دەکات، هەروەها هەموو ئەو شتانەی پێم ووتوون
بیرتان دەخاتەوە.

ئاشتی عیسا

27(ئاشتیتان بۆ بەجێدەهێڵم. ئاشتی خۆمتان
دەدەمێ. بەڵام بەو شێوەیە نا کە جیهان دەتانداتێ.
دڵتەنگ مەبن، هەروەها مەترسن. 28گوێتان لێبوو
من پێمووتن: من لاتان دەڕۆمو دواتر دەگەڕێمەوە
لاتان. گەر ئێوە منتان خۆش بوێ، دڵشاد دەبن
چونکە من دەڕۆم بۆلای باوك، لەبەرئەوەی باوك
لەمن مەزنترە. 29ئەوەتا ئێستا هەواڵی ئەوەم پێدان
پێش ڕوودانی، بۆ ئەوەی هەرکاتێ ڕوویدا
باوەڕبهێنن. 30ئیتر لەمەولا زۆر قسەتان لەگەڵ
ناکەم، چونکە گەورەی ئەم جیهانە وا دێتو هیچ
دەسەڵاتێکی بەسەر من نییە. 31بەڵام دەبێ جیهان
بزانێ من باوکم خۆش دەوێ، هەروەها باوك چۆن
ڕایسپاردم وا ڕەفتار دەکەم. هەستن! با لێرە بڕۆین
!)

من مێوی ڕاستەقینەم

15

(من مێوی ڕاستەقینەم، باوکیشم ڕەزەوانە. 2هەر
لقێ لە مندا بەرنەگرێ ئەو دەیبڕێتەوە. هەر لقێ کە
بەردەدات ئەو پاکیدەکاتەوە تا بەرهەمی زیاتر
بدات. 3ئێوە ئێستا بێگەردن بەهۆی ئەو ووتانەی
لەگەڵتان پێیدوام. 4جا لەمندا بچەسپێن‌و منیش
لەئێوەدا. چۆن لق لەخۆیەوە ناتوانێ بەرهەم بێنێ،
گەر بەمێوەکەوە نەچەسپێ، ئێوەش ناتوانن گەر
لەمندا نەچەسپێن. 5من مێوم‌و ئێوەش لقەکان. کێ
لەمندا بچەسپێت‌و منیش لەو، ئەو بەرهەمی زۆر
دەهێنێت. چونکە بێ من ئێوە ناتوانن هیچ شتێ
بکەن. 6هەر کەسێ لەمندا نەچەسپێ فڕێ دەدرێتە
دەرەوە وەك لقێك‌و ووشك دەبێ، ئینجا لقە
ووشکەکان کۆدەکرێنەوەو فڕێ دەدرێنە ناو ئاگرو
دەسووتێن. 7بەڵام، گەر لەمندا بچەسپێن، هەروەها
ووتەکانم لەناوتاندا چەسپا، ئەوەی دەتانەوێ
داوایبکەن بۆتان دەبێ. 8بەمە باوکم شکۆدار دەبێ
گەر بەرهەمی زۆر بهێنن، بەم شێوەیە ئێوە قوتابی
منن. 9هەروەك چۆن باوك منی خۆشویست، منیش
ئێوەم خۆشویست، کەواتە لەناو خوشەویستیەکەمدا
بچەسپێن! 10گەر بە ڕاسپاردەکانی منتانکرد،
لەخۆشەویستیمدا دەچەسپێن، هەروەك چۆن من
بەراسپاردەکانی باوکم کردو لەناو
خۆشەویستیەکەیدا چەسپاوم! 11ئەم شتانەم پێووتن
تا خۆشی من تیاتان بچەسپێ‌و خۆشیتان بە تەواوی
بێت. 12ڕاسپاردەی من بۆ ئێوە ئەمەیە: یەکتریتان
خۆش بوێ هەروەك چۆن من خۆشم‌ویستن. 13
کەس خۆشەویستی لەمە مەزنتری نییە: کە ژیانی
خۆی بکات بەقوربانی لەجیاتی دۆستەکانی. 14ئێوە
دۆستی منن گەر ڕەفتار بکەن بەوەی ڕامسپاردوون.
15ئیتر بەکۆیلە ناوتان نابەم، چونکە کۆیلە نازانێ
گەورەکەی چی دەکات. بەڵام من ناوی
خۆشەویستم لێنان چونکە هەرچیەکم لە
باوکم بیستبوو پێم ڕاگەیاندن. 16ئێوە منتان
هەڵنەبژاردووە، بەڵکو من ئێوەم هەڵبژاردووە،
دیاریم‌کردون تا بڕۆن بەرهەم بهێنن‌و بەرهەمەکەتان
بەردەوام بێت، ئەوسا هەرچیەك بەناوی من لەباوك
داوابکەن دەتانداتێ. 17کەواتە ئەم ڕاسپاردەیەتان
پێدەدەم: یەکتریتان خۆشبوێ.

ڕقبوونەوە لەعیساو قوتابیەکانی

18(گەر جیهان ڕقی لێتان بووەوە، ئەوە بزانن
پێش ئێوە ڕقی لەمن بووە. 19گەر ئێوە سەر بەجیهان
بن، جیهان ئەوانەی سەربەخۆیەتی خۆشیدەوێن،
بەڵام چونکە ئێوە سەر بەجیهان نین، بەڵکو من
لەناوەڕاستی جیهان هەڵمبژاردوون، لەبەرئەوە
جیهان ڕقی لێتانە. 20ئەو قسەیەتان بیربێتەوە کە
پێم‌ووتن: کۆیلە مەزنتر نییە لە گەورەکەی. گەر
ئەوانەی سەر بە جیهانن منیان چەوساندبێتەوە، ئەوا
ئێوەش دەچەوسێننەوە، گەرهاتوو کاریان بەووشەکانم
کرد، ئەوا کار بەووشەکانی ئێوەش دەکەن. 21بەڵام
ئەمەتان هەموو پێدەکەن لەپێناوی ناوی من، چونکە
ئەوەی منی ناردووە ئەوان نایناسن. 22من گەر
نەهاتبوومایەو قسەم لەگەڵ نەکردبوونایە، ئەوا
گوناهیان نە دەبوو، بەڵام ئێستا هیچ بیانویەکیان نییە

بۆ گوناهەکانیان. [23]ئەوەی ڕقی لەمن بێت، ڕقی لەباوکیشمە. [24]گەر لەنێوانیان ئەو کارانەم نەکردایە کە کەسیتر نەیکردووە، ئەوسا گوناهیان نە دەبوو. بەڵام ئەوان ڕقیان لەمنو لە باوکم بووەوە، هەرچەندە ئەو کارانەیان بینی. [25]ئەمەش ڕوویدا تا ئەو ووتەیە بێتەدی کە لە شەریعەتەکەیاندا نووسراوە: { بەبێ هۆ ڕقیان لێم بووەوە! } [26]جا کاتێ یارمەتیدەر دێ، ئەوەی من لەلایەن باوکەوە بۆتانی دەنێرم، ئەو ڕۆحە ڕاستییەی کە لەباوکەوە هەڵدەقوڵێ، ئەو شایەتیم بۆ دەدات. [27]ئێوەش هەروەها شایەتیم بۆ دەدەن، چونکە لە سەرەتاوە ئێوە لەگەڵ من بوون.

کاری ڕۆحی پیرۆز
16

(من ئەمەم پێی ووتن، تا نەکەونە هەڵەوە. [2]لەکەنیشتەکان دەردەکرێن، بەڵکو کاتێ دێت ئەوەی دەتانکوژێ وابیردەکاتەوە خزمەتی خودای کردووە. [3]ئەوان ئەمەتان پێدەکەن چونکە نەباوك دەناسن نەمن. [4]جا ئەمەم پێووتن تا کاتی ڕوودانی هات، بیرتان بکەوێتەوە کە ئەمەم لەپێشا پێ ووتوون. لەسەرەتادا ئەمەم پێ نەووتن، چونکە لەگەڵتان بووم.

[5](ئێستا من دەگەڕێمەوە بۆ لای ئەوەی ناردوومی، لەگەڵ ئەوەشدا کەستان نەی پرسی: بۆ کوێ دەچی؟ [6]چونکە ئەمەم پێووتن، دڵگرانی دایگرتن. [7]بەڵام من ڕاستیتان پێدەڵێم: باشتر وایە بۆتان کە بڕۆم، چونکە ئەگەر من نەڕۆم، یارمەتیدەرتان بۆ نایەت. بەڵام گەر بڕۆم بۆتانی دەنێرم. [8]کاتێ ئەو دێ، جیهان سەرزەنشت دەکات لەسەر گوناهو ڕاستودروستیو حوکمدان، [9]لەسەر گوناه لەبەرئەوەی باوەڕم پێناهێنن. [10]لەسەر ڕاستودروستی لەبەرئەوەی من دەچمە لای باوكو ئیتر نامبینن. [11]لەسەر حوکمدانیش لەبەرئەوەی سەرۆکی ئەم جیهانە حوکمی بەسەر دراوە.

[12](هێشتا شتی زۆرم هەیە پێتانی بڵێم، ئێستا ناتوانن بەرگەی بگرن. [13]بەڵام کاتێ ڕۆحی ڕاستی بۆ لاتان دێ، بەرەو هەموو ڕاستیەکتان دەبات، چونکە لەخۆیەوە هیچ نالێ، بەڵکو ئەوەی گوێی لێدەبێ پێتانی ڕادەگەیێنێ، ئەوەی لە دواییدا ڕوودەدات پێتانی دەڵێ. [14]ئەو شکۆدارم دەکات چونکە هەموو ئەوەی بۆتانی باسدەکات لەمنەوە دەرچووە. [15]هەموو ئەوەی کە هی باوکە، هەروەها هی منە. لەبەرئەوە بوو پێمووتن ئەوەی بۆتانی باس دەکات لەمنەوە دەرچووە. [16]پاش ماوەیەکی کەم نامبینن، بەڵام دوای ئەوە بە ماوەیەکی کەم دەمبینن، چونکە دەگەڕێمەوە لای باوك.)

خۆشی دوای ناخۆشی

[17]هەندێ لەقوتابیەکان پرسیاریان کرد: (مەبەستی چییە لەم قسەیە: پاش ماوەیەکی کەم نامبینن، دوای ئەوە بە ماوەیەکی کەم دەمبینن، هەروەها: چونکە دەگەڕێمەوە لای باوك؟) [18]دیسان ووتیان: (ئەم کەمە چییە باسی دەکات؟ تێناگەین لەوەی دەیڵێ!) [19]عیسا زانی کەوا حەزدەکەن

پرسیاری لێبکەن، ئینجا پێی ووتن: (پرسیار لە
واتای قسەکەم دەکەن: پاش ماوەیەکی کەم نامبینن،
دوای ئەوە بە ماوەیەکی کەم دەمبینن.
20(ڕاستی ڕاستیتان پێدەڵێم: ئێوە دەگرینو
شیوەن دەکەن، بەڵام جیهان دڵشاد دەبێ، ئێوە
دڵتەنگ دەبن، بەڵام دڵتەنگیەکەتان دەبێ بە خۆشی.
21ژن دڵتەنگ دەبێ کاتێ کە منداڵبوونی نزیك
بووەوە. بەڵام کاتێ منداڵەکەی بوو، ئیتر بیر
لەماندووبوونی ناکاتەوە، لەخۆشی ئەوەی مرۆڤێك
لەدایكبوو بۆ ئەم جیهانە. 22ئێوەش ئاوها، ئێستا
دڵتەنگ دەبن، بەڵام کاتێ دێمەوە بۆلاتان، دڵتان
خۆش دەبێ، ئیتر کەس ئەو خۆشیەتان لێناسێنێتەوە.
23لەو ڕۆژەدا پرسیاری هیچم لێناکەن. ڕاستی
ڕاستیتان پێ دەڵێم: هەر شتێك بەناوی منەوە لەباوك
داوا بکەن دەتانداتێ. 24هەتا ئێستا بەناوی منەوە
هیچتان داوا نەکردووە. داوابکەن وەریدەگرن، تا
خۆشیەکەتان بە تەواوی بێت.

من بەسەر جیهاندا زاڵبووم

25(دەربارەی ئەم شتانە لەقسەکانمدا نموونەم بۆ
هێنانەوە، بەڵام کاتێ دێ، باسی باوکتان بۆ بکەم
بەئاشکرا و بێ نموونە. 26لەو ڕۆژەدا بەناوی منەوە
داوا لەباوك دەکەن. ئیتر پێتان ناڵێم من داواتان بۆ
دەکەم لای باوك. 27چونکە باوك خۆی خۆشی
دەوێن، لەبەرئەوەی ئێوە منتان خۆشویست، هەروەها
باوەڕتان بەوە هێنا کە من لە خوداوە دەرچووم. 28
لەباوکەوە دەرچوومو هاتووم بۆ جیهان، ئێستا
جیهان بەجێدەهێڵمو دەگەڕێمەوە لای باوك.)
29لێرە قوتابیەکانی پێیانووت: (ئێستا بەئاشکرا
گفتوگۆمان لەگەڵ دەکەیت بێ نموونە. 30ئێستا
دەزانین تۆ هەموو شتێك دەزانی، پێویست بەوە
ناکات کەس پرسیارت لێبکات. لەبەرئەوە
باوەڕدەهێنین تۆ لە خوداوە دەرچووی.) 31عیسا
لەوەڵامدا ووتی: (ئایا ئێستا باوەڕدەهێنن؟ 32کاتێ
دێ، ئەوەتا هاتووە، تیایدا لەیەکتری جیادەبنەوە هەر
یەکە بۆ ماڵی خۆی، ئینجا بەتەنها بەجێمدەهێڵن.
بەڵام من بەتەنها نیم، چونکە باوك لەگەڵمدایە. 33
ئەمانەم هەموو پێووتن تاکو لەمندا ئاشتیتان هەبێ.
ئێوە لەجیهاندا تەنگانە دەچێژن. بەڵام وورەتان
بەرزبێ، من بەسەر جیهاندا زاڵبووم!)

نوێژی عیسا بۆ باوەڕداران

17

کاتێ ئەم قسانەیکرد، ڕوانیە ئاسمانو ووتی: (ئەی
باوك، کاتی ئەوە هاتووە! ڕۆڵەکەت شکۆدار بکەی،
تاکو ڕۆڵەکەشت تۆ شکۆدار بکات، 2ئەوەی تۆ
دەسەڵاتت داوەتێ بەسەر هەموو مرۆڤدا، هەتا ئەو
ژیانی هەتاهەتایی بدات بە هەموو ئەوانەی تۆ بەوت
داوە. 3ژیانی هەتاهەتایش ئەوەیە کە تۆ بناسن، تەنها
خودای ڕاستەقینە، هەروەها عیسای مەسیح کە
ناردووتە. 4من لەسەر زەوی شکۆدارم کردی
بەتەواوکردنی ئەو کارەی دابووت پێم. 5ئەی باوك
ئێستا شکۆدارمکە لەلای خۆت، بەو شکۆمەندییەی
لای تۆ هەمبوو پێش دروستکردنی جیهان.

6(ناوی تۆم دەرخست بۆ ئەوانەی لەجیهاندا
بەمنتدان، ئەوانە هی تۆ بوون، تۆ بەمنتدان.
ئەوانیش گوێڕایەڵی ووتەکانت بوون، 7ئێستا دەزانن
هەرچیەکت بەمن داوە لەتۆوەیە، 8چونکە من ئەو
ووشانەم دانێ کە تۆ پێت دابووم، ئەوانیش
وەریانگرت، هەروەها بەڕاستی زانییان من لەتۆوە
هاتوومو باوەڕیان هێنا کە تۆ منت ناردووە. 9
لەپێناوی ئەوانەدا نوێژت بۆ دەکەم. ئێستا لەپێناوی
جیهاندا نوێژ ناکەم، بەڵکو لە پێناوی ئەوانەی
بەمنتداون، چونکە ئەوانە هی تۆن. 10هەرچیەك هی
منە، هی تۆیە، هەرچیەکیش هی تۆیە، هی منە، من
لەئەواندا شکۆدار بووم. 11ئەمان لەجیهان دەمێننەوە،
بەڵام من تیایدا نامێنمەوە، چونکە من دەگەڕێمەوە
لای تۆ. ئەی باوکی پاكوپیرۆز ئەوانەی داوتە بەمن
بەهێزی ناوی خۆت بیانپارێزە، هەتا ببن بە یەك وەك
ئێمە یەکین. 12کاتێ لەگەڵیاندا بووم دەمپاراستن
بەناوی تۆوە. ئەوانەی بەمنتدابوون ئاگاداریم
کردن، کەسیان لەناونەچوون جگە لە ڕۆڵەی
لەناوچوو نەبێ، تاکو ئەوەی لەکتێبی پیرۆزدا
نووسراوە بێتەدی. 13بەڵام ئێستا من دەگەڕێمەوە
لای تۆ، من باسی ئەمە دەکەم، جارێ هێشتا لە
جیهاندام، تا دڵشادی من تیایاندا بەتەواوی بێت. 14
من ووشەی تۆم بەواندا، بەڵام جیهان ڕقی لێیان
بووەوە، چونکە ئەوان سەر بە جیهان نەبوون،
هەروەك چۆن من سەر بە جیهان نیم. 15من داوای
ئەوە ناکەم تۆ ئەوان لەجیهان بسێنیتەوە، بەڵکو
لەشەیتان بیانپارێزە. 16ئەوان سەر بە جیهان نین
هەروەك چۆن من سەر بە جیهان نیم. 17لەڕاستیدا
پیرۆزیانبکە، چونکە ووشەی تۆ ڕاستییە. 18هەروەك
چۆن منت نارد بۆ جیهان، منیش دەیانێرم بۆ جیهان.
19جا لەپێناوی ئەواندا من خۆم پیرۆز دەکەم، هەتا
ئەوانیش لەڕاستی پیرۆزبن.

20تەنها لەپێناوی ئەمان نوێژ ناکەم، بەڵکو
لەپێناوی ئەوانەش کە باوەڕم پێدەکەن بەهۆی قسەی
ئەمانەوە، 21تا هەموو یەك بن، هەروەك تۆ چۆن
لەمندای ئەی باوك منیش لەتۆدام، تا ئەوانیش
لەئێمەدا بن، تاکو جیهان باوەڕبهێنێ کە تۆ منت
ناردووە. 22من ئەو شکۆمەندیەم داونەتێ تۆ داوتە
بەمن، تا ببن بەیەك هەروەك چۆن ئێمە یەکین. 23من
لەئەوانداو تۆ لەمندای، تا تەواوببن‌و ببن بە یەك،
هەتا جیهان بزانێ تۆ منت ناردووە، هەروەها ئەوانت
خۆشویستووە وەك چۆن منت خۆشویست.

24(ئەی باوك، دەمەوێ ئەوانەی کە داوتە بە من
لەهەر شوێنێکدابم لەگەڵمبن، تا ئەو شکۆمەندیەم
ببینن کە داوتە بەمن، چونکە تۆ منت خۆشویستووە
پێش دروستبوونی جیهان. 25ئەی باوکی
ڕاستودروست، جیهان ناتناسێ، بەڵام من تۆ
دەناسم، ئەوانیش دەزانن کە تۆ منت ناردووە، 26من
ناوی تۆم بەوان ناساند، هەروەها پێیان دەناسێنم،
تاکو ئەو خۆشەویستیەیان تیادابێ کە تۆ منت پێ
خۆشویست، هەتا من خۆم لەواندا بم.)

گرتنی عیسا

18

دوای ئـەوەی عیسـا لـەم ووتانـەی بووەوە، لەگەڵ قوتابـیەکانی کەوتـنە ڕێو دۆڵـی قەدرونـیان بـڕی. لـەوێدا باخچـەیەك هەبوو خۆیو قوتابیەکانی چوون بـۆ ئەوێ. [2]بەڵام ئەو یەهوزایەی ناپاکی لەگەڵ کرد، ئـەو شـوێنەی دەزانی، چونکە عیسا زۆر جار لەگەڵ قوتابـیەکانی تـیادا کۆدەبووەوە. [3]ئینجا یەهوزا بەرەو ئـەوێ چـوو، تیپێك سەربازو پاسەوانانی پەرستگای لەگـەڵ خـۆی بـرد، ئەوانـەی سـەرۆك کاهینەکانو فەریسـیەکان ناردبوویـانن، چراو مەشخەڵو چەکیان هەڵگرتـبوو. [4]عیسـا دەیزانی چی بەسەر دێ، بەرەو ڕوویـان چـوو، ووتـی: (کێـتان دەوێ؟) [5]وەڵامـیان دایـەوە: (عیسـای ناسـری). ئەویش پێی ووتن: (من ئـەوم). ئـەو یەهوزایـەی کـە ناپـاکی لەگـەڵ کـرد لەگەڵـیان وەسـتا بوو. [6]کاتێ پێی ووتن: (من ئەوم) گەڕانـەوە دواوەو کـەوتن بـە زەویـدا! [7]عیسـا جارێکی کـە لێیپرسـینەوە: (کێتان دەوێ؟) ئەوانیش لەوەڵامدا ووتیان: (عیسای ناسری.) [8]ئەویش ووتی: (پـێم ووتـن: مـن ئـەوم، گـەر ئـێوە بـەدوای مـندا دەگـەڕێن، با ئەوانەیکە بڕۆن.) [9]ئەمەش بۆ هاتنەدی ئـەو قسـەیە بـوو کـە ووتی: (ئەوانەی بەمنتدابوون کەسیان لەناونەچوو!) [10]شەمعون پەترۆس شمشێرێکی پێبـوو دەری هێـناو لـە کۆیلـەی سـەرۆك کاهیـنەکانیداو گوێچـکەی ڕاسـتی پێبـڕی. ئـەو کۆیلەیـەش نـاوی مەلخەس بوو. [11]عیسا بە پەترۆسی ووت: (شمشێرەکەت بگەڕێنەوە کێلانەکەی! ئایا ئەو جامەی باوکم داویەتی پێم نەیخۆمەوە؟)

لەبەردەم سەرۆکی کاهینەکان

[12]ئـیتر تیـپە سـەربازەکەو سـەرتیپەکەیانو پاسەوانەکانی جوولەکە عیسایان گرتو بەستیانەوە. [13]یەکـەمجار بردیان بۆ لای حـەنانی خـەزوری قەیافا کـە سەرۆك کاهین بوو لـەو ساڵەدا. [14]قەیافاش ئەو پـیاوە بـوو کـە ڕاوێـژی بۆ جوولـەکەکان کردبوو، باشتر وایە پیاوێك بمرێ لەجیاتی هەموو گەل.

پەترۆس نکۆڵی لەعیسا دەکات

[15]شـەمعون پەتـرۆس لەگـەڵ قوتابـیەکەی تر کە سەرۆکی کاهینەکان دەیناسی شوێنی عیسا کەوت. ئەو قوتابیە لەگەڵ عیسا چووە کۆشکی سەرۆك کاهین. [16]بەڵام پەترۆس لەدەرەوە لەلای دەرگاکە ڕاوەستا. ئینجا قوتابـیەکەی تـر کـە سـەرۆك کاهیـنەکان دەیناسـی هاتـەدەرەوەو قسەی لەگەڵ کچە دەرگاوانەکەدا کردو پەترۆسـی هێـنایە ژوورەوە. [17]کچـە دەرگاوانەکـە لە پەترۆسـی پرسـی: (ئایـا تـۆ یەکـێك لەقوتابیەکانی ئەم کابـرایە نیـت؟) ئەویش وەڵامی دایەوە: (نەخێر، لەوان نـیم.) [18]ئاووهـەوا سارد بوو، خزمەتکارانو پاسەوانان ئاگـریان کـردبووەوەو لـەدەوری وەسـتابوون خۆیان گەرم دەکردەوە، پەترۆسیش لەگەڵیان وەستابوو خۆی گەرم دەکردەوە.

[19]سـەرۆکی کاهینەکان پرسیاری لەعیسا کرد دەربـارەی قوتابـیەکانیو فـێرکردنەکەی. [20]عیساش وەڵامـی دایـەوە: (بە ئاشکرا قسەم بۆ جیهان کرد، لەکەنیشـتو پەرسـتگادا لـەو شـوێنەی هـەموو جوولـەکەکان لێیکۆدەبوونەوە، هەموو کاتێ خەڵکم

فێردەکرد، هیچ شتێکم بەنهێنی نەوتووە. [21]بۆچی پرسیار لە من دەکەیت؟ پرسیار لەوانە بکە کە گوێیان لەقسەکانم بووە، ئەوان دەزانن چیم ووتوە!) [22]کاتێ عیسا ئەمەی ووت یەکێك لەخزمەتکارەکان زللەیەکی لێداو پێی‌ووت: (ئاوها وەڵامی سەرۆکی کاهینان دەدەیتەوە؟) [23]عیسا وەڵامی دایەوە: (گەر قسەی خراپم کردووە بڵێ چیم ووتووە، گەر ڕاستیشم ووتووە، ئیتر بۆچی لێم دەدەیت؟) [24]ئەوسا حەنان بەدەستی بەستراوەوە ناردی بۆ لای قەیافای سەرۆك کاهین. [25]هێشتا شەمعون پەترۆس لەوێ ڕاوەستابوو خۆی گەرم دەکردەوە، لێیان پرسی: (ئایا تۆش لە قوتابییەکانی ئەو نیت؟) ئەویش نکۆڵی لێ‌کردو ووتی: (نەخێر، لەوان نیم.) [26]یەکێك لەخزمەتکارانی سەرۆکی کاهینان زاوای ئەو خزمەتکارە بوو کە پەترۆس گوێی لێ‌کردەوە، ووتی: (ئەی لەباغچەکەدا تۆم لەگەڵ ئەو نەبینی؟) [27]دیسان پەترۆس نکۆڵی لێ‌کرد، ئینجا یەکسەر کەڵەشێر خوێندی!

عیسا دەدرێتە دەست پیلاتۆس

[28]ئیتر بەیانی زوو عیسایان لەماڵی قەیافاوە برد بۆ کۆشکی فەرمانڕەوایی ڕۆمەکانو ئەوان نەچوونە ئەو کوشکە نەوەك پیس بېنو بەهۆی ئەوەوە نەتوانن بەشداری بکەن لەخواردنی جەژنی تێپەڕبوون. [29]ئەوسا پیلاتۆس هاتە دەرەوە بۆ لایانو لێی‌پرسین: (بەچی ئەم پیاوە تاوانبار دەکەن؟) [30]وەڵامیان دایەوە: (گەر تاوانبار نەبووایە، نەماندەدا بەدەستەوە.) [31]پیلاتۆس ووتی: (ئێوە بیبەن، بەپێی شەریعەتی خۆتان حوکمی بەسەردا بدەن.) ئەوانیش وەڵامیان دایەوە: (مافی ئەوەمان نییە کەس بکوژین.) [32]ئەمەش ڕوویدا تاکو ئەوەی عیسا ووتبووی لەبارەی شێوەی مردنەکەی بێتەدی. [33]ئینجا پیلاتۆس چووە ناو کۆشکەکەی‌و بانگی عیسای کردو لێی‌پرسی: (تۆ پادشای جوولەکەی؟) [34]عیسا لە وەڵامدا ووتی: (ئایا تۆ لەخۆتەوە ئەمەم پێ‌دەڵێی، یاخود خەڵکی‌کە دەربارەی من ئەمەیان پێ ووتوی؟) [35]ئەوسا پیلاتۆس لێی‌پرسی: (ئایا من جوولەکەم؟ گەلەکەتو سەرۆك کاهینەکان تۆیان داوەتە دەستی من. چیت کردووە؟) [36]عیساش لەوەڵامدا ووتی: (پادشاهێتی من سەر بەم جیهانە نییە. گەر پادشاهێتی من سەر بەم جیهانە بووایە، ئەوسا خزمەتکارەکانم دەجەنگان تا نەدرێمە دەست دەسەڵاتدارانی جوولەکە. بەڵام پادشاهێتی من هی ئێرە نییە.) [37]جا پیلاتۆس لێی‌پرسی: (کەواتە تۆ پادشای؟) ئەویش وەڵامی دایەوە: (خۆت ووتت من پادشام. لەبەر ئەمەش لەدایك بوومو هاتووم بۆ جیهان، تاشایەتی بۆ ڕاستی بدەم، هەر کەسێ لەڕاستی بێ گوێ لە دەنگم دەگرێ.) [38]پیلاتۆس پێی ووت: (ڕاستی چییە؟) دوای ئەوەی ئەمەی ووت دیسان چووە دەرەوە بۆ لای جوولەکەکانو ووتی: (من هیچ خراپەیەکی تیادا نادۆزمەوە! [39]ئێوە لەسەر ئەوە ڕاهاتوون لەجەژنی تێپەڕبووندا گیراوێکتان بۆ ئازاد بکەم. ئایا دەتانەوێ پادشای جوولەکەتان بۆ ئازاد بکەم؟) [40]هەموو هاواریان کردو ووتیان: (ئەمە ئازاد مەکە! بەڵکو باراباس!) هەرچەندە باراباس

دزیش بوو.

فەرمانی کوشتنی عیسا
19

ئیتر پیلاتۆس فەرمانیدا عیسا ببرێت و بەقامچی
لێیبدرێت. 2سەربازەکان تاجێکیان لەدڕك چنیو
خستیانە سەر سەری، جلێکی ئەرخەوانییان
لەبەرکرد. 3لێی دەچوونە پێشەوەو پێیان دەووت:
(سڵاو! ئەی پادشای جوولەکە!)، زللەیان لێدەدا.
4جارێکی‌کە پیلاتۆس هاتەدەرەوە بۆ لای خەڵکەکەو
پێی ووتن: (من دەی هێنمە دەرەوە بۆلاتان تا بزانن
من هیچ گوناهێکی تیادا نابینم!) 5عیسا بەتاجی
دڕکاویو جلی ئەرخەوانییەوە هاتەدەرەوە، ئینجا
پیلاتۆس بەوانی ووت: (ئەوەتا پیاوەکە!) 6کاتێ
سەرۆك کاهینەکانو پاسەوانەکان بینیان، هاواریان
کرد: (لەخاچی بدە! لەخاچی بدە!) ئەوسا پیلاتۆس
پێیووتن: (ئێوە بیبەنو لەخاچی بدەن، من هیچ
گوناهێکی تیادا نابینم!) 7جوولەکەکان
وەڵامیاندایەوە: (شەریعەتمان هەیە. بەپێی شەریعەتی
ئێمە دەبێ بمرێ، چونکە خۆی کردووە بە ڕۆڵەی
خودا.)

8کاتێ پیلاتۆس گوێی لەم قسەیە بوو زیاتر
ترسا، 9چووە ناو کۆشکەکەیو لەعیسای پرسی:
(تۆ خەڵکی کوێی؟) بەڵام عیسا هیچ وەڵامێکی
نەدایەوە. 10پیلاتۆس پێیووت: (بۆ قسەم لەگەڵ
ناکەیت؟ ئایا نازانی من دەسەڵاتی ئەوەم هەیە ئازادت
بکەم یان لەخاچت بدەم؟) 11عیسا وەڵامیدایەوە:
(تۆ هیچ دەسەڵاتێکت بەسەر منەوە نییە، گەر لە
سەرەوە بەتۆیان نەدابێ. جا لەبەرئەوە، ئەوەی
منی داوەتە دەست تۆ گوناهێکی گەورەتری
هەیە.)

12ئیتر لەبەرئەمە پیلاتۆس هەوڵی ئازادکردنی
عیسایدا، بەڵام جوولەکەکان هاواریانکرد: (گەر
ئەمەت ئازادکرد، ئیتر هاوڕێی قەیسەر نیت. هەر
کەسێك خۆی بکات بەپادشا، دوژمنایەتی لەگەڵ
قەیسەر دەکات.) 13کاتێ پیلاتۆس گوێی لەم قسانە
بوو، عیسای بردە دەرەوە، ئەوسا لەسەر کورسی
فەرمانڕەوایی دانیشت، لەشوێنێك پێیدەووترێ
بەردڕێژکراو بەزمانی عیبریش گەبباسا. 14کاتەکەش
نزیکەی دوانزەی نیوەڕۆ بوو، لەو ڕۆژەدا [ڕۆژی
هەینی] خۆ ئامادەدەکرا بۆ جەژنی تێپەڕبوون. ئینجا
پیلاتۆس بەجوولەکەکانی ووت: (ئا ئەوەتا
پادشاکەتان!) 15ئەوانیش هاواریانکرد: (بیبە! بیبە!
لەخاچی بدە!) پیلاتۆس لێیپرسین: (ئایا
پادشاکەتان لەخاچ بدەم؟) ئەوسا سەرۆك
کاهینەکان وەڵامیان دایەوە: (هیچ پادشایەکمان نییە
جگە لە قەیسەر.) 16ئیتر پیلاتۆس دایە دەستیان تا
لەخاچ بدرێ.

لە خاچدان

ئەوانیش عیسایان بردو ڕۆیشتن. 17عیساش
هاتەدەرەوەو خاچەکەی هەڵگرت بەرەو ئەو شوێنە
ڕۆیشت کە ناسرابوو بەشوێنی کاسەی سەر بەزمانی
عیبری پێیدەوترێ (گولگۆسە)، 18لەوێ لەگەڵ

دوو پیاو لەخاچیاندا، هەر یەکە لە لایەکیەوە،
عیساش لە ناوەڕاست.
[19]پیلاتۆس لەسەر خاچەکە دروشمێکی
هەڵواسی بوو لەسەری نووسرا بوو: (عیسای
ناسیری پادشای جوولەکە.) [20]جوولەکەیەکی زۆر
دروشمەکەیان خوێندەوە، چونکە ئەو شوێنەی
عیسای تیادا لەخاچدرابوو لەشار نزیك بوو.
دروشمەکەش بەزمانی عیبریو لاتینیو یۆنانی نووسرا
بوو. [21]سەرۆك کاهینەکانی جوولەکە بەپیلاتۆسیان
ووت: (مەنووسە: (پادشای جوولەکە)، بەڵکو
بنووسە: (ئەم پیاوە خۆی دەیووت: من پادشای
جوولەکەم.))
[22]پیلاتۆس وەڵامی دایەوە: (ئەوەی نووسیومە،
نووسیومە!)
[23]کاتێ سەربازەکان عیسایان لەخاچدا،
جلەکانیان بردو کردیان بەچوار بەشەوە، هەر
سەربازو بەشێکی برد. هەروەها کراسەکەشیان برد،
کە سەرتاپا بەبێ دروون لەیەك پارچە چنرابوو. [24]
ئینجا سەربازەکان بەیەکتریان ووت: (پێویست
ناکات بیدڕێنین، بەڵکو شێروخەتی لەسەر دەکەین
بزانین بەرکێ دەکەوێ.)
ئەمەش روویدا تا ئەوەی لەکتێبی پیرۆزدا
نووسراوە بێتەدی: { جلەکانمیان لەنێوان خۆیان
بەش‌کردو شێروخەتیان لەسەر کراسەکەم کرد. }
ئەمەش ئەوە بوو کە سەربازەکان کردیان.
[25]لەوێ لەلای خاچەکەی عیسا، دایکی لەگەڵ
مریەمی ژنی کلۆپا کە پووری بوو، هەروەها مریەمی
مەجدەلی وەستابوون. [26]کاتێ عیسا دایکی بینی، بە
تەنیشت ئەو قوتابیەوە وەستاوە کە خۆشی‌دەویست،
بەدایکیووت: (ئەی ئافرەت، ئەمە کوڕتە!) [27]ئینجا
بەقوتابیەکەی ووت: (ئەمە دایکتە.) لەوکاتەوە
قوتابیەکە بردیە ماڵی خۆی.

مردنی عیسا

[28]دوای ئەوەی عیسا بینی هەموو شتێ تەواو
بوو، ووتی: (تینوومە.) تا ئەوەی لەکتێبی پیرۆز
باس‌کراوە بێتەدی. [29]لەوێ قاپێکی پڕ لەسرکە
هەبوو، ئیسفەنجێکیان کرد بەسرکەکەو بەقامیشێك
بەرزیانکردەوە بۆ دەمی. [30]کاتێ عیسا دەمی
لەسرکەکەدا، ووتی: (تەواوبوو!) ئینجا سەری
دانەواندو گیانی سپارد.
[31]جا چونکە ئەو ڕۆژە ڕۆژی خۆئامادەکردن
بوو بۆ جەژنی تێپەڕبوون، ڕۆژی پاشتریش شەممەیەکی
مەزن بوو، هەروەها تا لاشەکان بە هەڵواسراوەیی
لەسەر خاچەکان نەمێننەوە، جوولەکەکان داوایان
لەپیلاتۆس کرد قاچی لەخاچدراوەکان بشکێنریو
لاشەکانیان هەڵگیرێ. [32]ئینجا سەربازەکان هاتنو
هەردوو قاچی ئەو دوو پیاوەیان شکاند کە لەگەڵ
عیسا لەخاچدرابوون. [33]بەڵام کاتێ گەیشتنە سەر
عیسا، سەیریانکرد مردووە، ئیتر قاچیان نەشکاند.
[34]ئینجا یەکێك لەسەربازەکان ڕمێکی کرد
بەلاتەنیشتی، یەکسەر خوێنو ئاوی لێ هاتەدەرەوە.
[35]جا ئەوەی ئەمەی بینی خۆی شایەتی دەدا،
شایەتیەکەشی ڕاستە، خۆی بەتەواوی دەزانێ کە

ڕاستی دەڵێ، هەتا ئێوەش باوەڕبهێنن. 36ئەمەش
ڕوویدا تا ئەوەی لەکتێب باسکراوە بێتەدی: {
ئێسقانێکی لێ‌ناشکێ!} 37هەروەها لەشوێنێکی‌تر
لەکتێب باسکراوە: {سەیری ئەوە دەکەن کە ڕمیان
لێ‌داوە.}

ناشتنی عیسا

38پاش ئەوە یوسف ناوێك کە خەڵکی ڕامە
بوو داوای لەپیلاتۆس کرد تا ڕێی‌بدات لاشەکەی
عیسا بەرێ، ئەم یوسفەش قوتابی عیسا بوو، بەڵام بە
نهێنی چونکە لە دەسەڵاتدارانی جوولەکە دەترسا،
ئیتر پیلاتۆس ڕێی‌دا. ئینجا یوسف هات‌و لاشەکەی
عیسای هەڵگرت. 39هەروەها نیقۆدیمۆسیش هات
ئەوەی کە لە پێشا بەشەو هاتبوو بۆ لای عیسا.
لەگەڵ خۆی نزیکەی سی لیتر بۆنی مۆڕی تێکەڵاو
بە عودی هێنا. 40لاشەکەی عیسایان هێناو لەگەڵ
بۆن بەکفن پێچایانەوە، بەو شێوەیەی نەریتی
جوولەکە بوو لە ناشتن. 41لەو شوێنەی عیسای
تیادا لە خاچدرا باخچەیەکی لێ‌بوو، لە
باخچەکەشدا گۆڕێکی تازەی لێ‌بوو، لەوەو پێش
کەسی تیادا نەنێژرا بوو. 42هەردووکیان عیسایان
لەو گۆڕەدا ناشت چونکە نزیك بوو، هەروەها
لەبەر ئەوەی ئەو ڕۆژە ڕۆژی خۆئامادەکردن بوو
لەلای جوولەکەکان.

زیندووبوونەوە

20

بەرەبەیانی ڕۆژی یەکشەممە، مریەمی مەجدەلی چووە
سەر گۆڕەکەی عیسا، هێشتا تاریك بوو، سەیری
کرد بەردەکە لەسەر دەرگای گۆڕەکە لابراوە. 2
ئەویش بەڕاکردن هات بۆ لای شەمعون پەترۆس‌و
قوتابیەکەی تر کە عیسا خۆشی‌دەویست پێی‌ووتن:
(گەورەیان لەگۆڕەکە بردووە، نازانین لەکوێ دایان
ناوە!) 3ئینجا پەترۆس‌و قوتابیەکەی‌کە ڕۆیشتن بەرەو
گۆڕەکە. 4هەردووکیان بەیەکەوە ڕایان‌دەکرد، بەڵام
قوتابیەکەی‌تر پێش پەترۆس کەوت‌و پێش ئەو
گەیشتە سەر گۆڕەکە، 5دانەویەوە سەیری‌کرد
کفنەکە لەوێ کەوتووە، بەڵام نەچووە ژوورەوە. 6
ئینجا دوای ئەو شەمعون پەترۆس گەیشتە سەر
گۆڕەکەو چووە ژوورەوە، ئەویش بینی کفنەکە
لەوێ کەوتووە. 7ئەو دەستەسڕەی بەسەری عیساوە
بوو بینی بەتەنها پێچراوەتەوە بەجیا لەشوێنی کفنەکە.
8لەوکاتەدا قوتابیەکەی‌کەش هاتە ژوورەوە، ئەوەی
یەکەمجار گەیشتە سەر گۆڕەکە، ئەمەی بینی‌و باوەڕی
هێنا. 9چونکە قوتابیەکان تا ئەوکاتەش تێنەگەیشتبوون
ئەوەی کتێبی پیرۆز باسی دەکات، ئەو دەبێ لەنێوان
مردوواندا هەستێتەوە. 10ئیتر دوو قوتابیەکە گەڕانەوە
بۆ شوێنی خۆیان.

عیسا بۆ مریەم دەردەکەوێ

11بەڵام مریەم هەر لە دەرەوە وەستاو
لەسەرگۆڕەکە دەگریا. کاتێ کە دەگریا دانەویەوە
بۆ گۆڕەکە، 12سەیری کرد دوو فریشتە بەجلی
سپیەوە، دانیشتوون لەو شوێنەی تەرمەکەی عیسای

لێدانرابوو، یەکێك لەلای سەریەوە ئەوی‌کە لەلای
قاچیەوە. 13لێیانپرسی: (خوشکە، بۆ دەگری؟)
لەوەڵامدا ووتی: (گەورەمیان بردووە، نازانم لەکوێ
دایاننـاوە.) 14ئەمەی ووتو ئاوڕیدایەوەو
سەیری‌کرد عیسا وەستاوە، بەڵام مریەم نەیزانی ئەو
عیسایە. 15عیسا لێی‌پرسی: (خوشکە، بۆچی
دەگری؟ بەدوای کێدا دەگەڕێی؟) مریەمیش وایزانی
باخەوانەکەیە، پێی‌ووت: (گەورەم گەر تۆ بردووتە
پێم بڵێ لەکوێ داتناوە تا بیبەمەوە.)
16ئینجا عیسا بانگی‌کرد: (مریەم!) ئەویش
ئاوڕیدایەوەو بە زوبانی عیبری هاواری کرد:
(ڕەبونی)، بەواتای مامۆستا. 17عیساش پێی‌ووت:
(مەمگرە! هێشتا نەڕۆیشتووم بۆ لای باوك، بەڵام بڕۆ
بۆ لای براکانمو پێیان بڵێ: من دەچم بۆ لای
باوکمو باوکتان، خودامو خوداتان!) 18ئینجا مریەمی
مەجدەلی گەڕایەوەو هەواڵیدا بەقوتابیەکانو
پێی‌ووتن: (من گەورەم بینی!) هەروەها ئەوەی پێ
ووتن کە پێی ووتبوو.

دەرکەوتنی مەسیح بۆ قوتابیەکان

19لەئێوارەی ئەو یەکشەممەیە،کاتێ قوتابیەکان
لەترسی دەسەڵاتدارانی جولەکە بەیەکەوە بوونو
دەرگاکانیان لەسەر خۆیان داخستبوو، عیسا هات
لەناوەڕاستیان وەستاو ووتی: (ئاشتی بۆ ئێوە!) 20
کاتێ ئەمەی ووت، دەستیو لاتەنیشتی نیشاندان،
قوتابیەکان کاتێ خوداوەندیان بینی دڵشاد بوون. 21
ئینجا عیسا پێی‌ووتن: (ئاشتی بۆ ئێوە! چۆن باوك منی
ناردووە، منیش ئاوا ئێوە دەنێرم.) 22ئەمەی ووتو
فووی لێ‌کردنو پێی ووتن: (ڕۆحی پیرۆز
وەرگرن. 23ئەوەی گوناهی ببەخشن، بەخشراوە،
ئەوەی گوناهی نەبەخشن، ئەوا نەبەخشراوە!)

دەرکەوتنی مەسیح بۆ تۆما

24بەڵام تۆما، یەکێك لەدوانزەکە، کە ناسرابوو
بەدووانە، لەگەڵ قوتابیەکان نەبوو کاتێ عیسا بۆ
لایان هات. 25قوتابیەکانی‌تر پێیان ووت: (ئێمە
گەورەمان بینی!) ئەویش لەوەڵامدا ووتی: (گەر
نیشانەی بزمارەکان بەدەستیەوە نەبینم، پەنجە نەخەمە
شوێنی بزمارەکانەوە، دەست نەدەم لەلاتەنیشتی
باوەڕناکەم!)
26دوای هەشت ڕۆژ، کاتێ قوتابیەکانی
دووبارە لەماڵەوە بوون تۆماشیان لەگەڵ بوو، عیسا
هات بۆ لایانو دەرگاکانیش داخرابوون، لە
ناوەڕاستیان وەستاو ووتی: (ئاشتی بۆ ئێوە!) 27ئینجا
بە تۆمای ووت: (پەنجەت بێنە بۆ ئێرە، سەیری
دەستمبکە، دەستت بێنەو بیدە لەلاتەنیشتم. بێ‌باوەڕ
مەبە بەڵکو باوەڕداربە!) 28ئەوسا تۆما هاواری کرد:
(ئەی خوداوەندو خودام!) 29عیسا پێی‌ووت: (ئایا
لەبەرئەوەی منت بینی باوەڕت کرد؟
خۆزگەدەخوازرێ بەوانەی باوەڕدەکەن بێ‌ئەوەی
ببینن!)
30عیسا لەبەردەم قوتابیەکانی زۆر نیشانەی
سەرسوڕهێنەری تری‌کرد کە لەم پەرتووکەدا
نەنووسراوە. 31بەڵام ئەم نیشانانە نووسراون تا

باوەڕبکەن کە عیسا مەسیحە، ڕۆڵەی خودایە، هەتا
ئێوە بەهۆی باوەڕهێنانەوە ژیان بەدەستبهێنن بەناوی
ئەوەوە.

دەرکەوتنی عیسا لەسەر دەریاچە

21

دوای ئەمە عیسا جارێکی‌کە بەم شێوەیە خۆی
دەرخست بۆ قوتابیەکان لەسەر کەناری دەریاچەی
تەبەریە: [2]شەمعون پەترۆس‌و تۆما کە بە دووانە
ناسراوە، لەگەڵ نەسانائیل کە خەڵکی قانای ناوچەی
جەلیل بوو، هەروەها دوو کوڕەکەی زەبدی‌و دوو
قوتابی‌کە کۆببوونەوە. [3]شەمعون پەترۆس پێی‌ووتن:
(من دەڕۆم بۆ ڕاو!) ئەوانیش ووتیان: (ئێمەش
لەگەڵت دێین.) ئینجا ڕۆیشتن‌و سواری بەلەم بوون،
بەڵام لەو شەوەدا هیچیان نەگرت.
[4]کاتی بەرەبەیان، عیسا لەسەر دەریاچەکە
وەستا، بەڵام قوتابیەکان نەیانزانی ئەو عیسایە. [5]عیسا
لێی‌پرسین: (ها کوڕینە ماسیتان پێ‌نییە؟) ئەوانیش
وەڵامیان دایەوە: (نەخێر!) [6]ئەویش پێی‌ووتن:
(تۆڕەکانتان هەڵدەن بۆ لای ڕاستی بەلەمەکە، ئەوسا
ماسی دەگرن!) ئەوانیش هەڵیاندا ئیتر نەیانتوانی
ڕای‌کێشن لەبەر زۆری ئەو ماسییانەی تیایدا بوو!
[7]ئەو قوتابیەی عیسا خۆشی‌دەویست بە
پەترۆسی ووت: (ئەوە خوداوەندە!) کاتێ پەترۆس
ئەمەی بیست، خۆی داپۆشی بە جلەکانی چونکە
ڕووت بوو و خۆی هەڵدایە ناو ئاوەکە. [8]
قوتابیەکانی‌تر بەبەلەمەکە هاتن‌و تۆڕە پڕ
لەماسیەکەیان ڕادەکێشا، چونکە ئەوەندە دوور
نەبوون لەکەناری دەریاچەکە تەنها دووسەد باڵ نەبێ.
[9]کاتێ قوتابیەکان گەیشتنە کەناری دەریاچەکە،
بینییان وا نان دانراوە، خەڵوز ئامادەکراوەو ماسی
خراوەتە سەر. [10]عیسا پێی‌ووتن: (هەندێ لەو
ماسییانە بهێنن کە ئێستا ڕاوتان‌کرد!) [11]جا شەمعون
پەترۆس چووە ناو بەلەمەکەو تۆڕەکەی ڕاکێشایە
سەر ووشکانی، سەدو پەنجاو سێ ماسی گەورەی
تیادا بوو، لەگەڵ ئەم ژمارە زۆرەشدا تۆڕەکە نەدڕا
بوو. [12]عیسا بە قوتابیەکانی ووت: (وەرن بخۆن.)
ئیتر کەس لە قوتابیەکان نەی‌وێرا پرسیاری
لێ‌بکات: (تۆ کێیت؟) چونکە دەیانزانی ئەو
خوداوەندە. [13]عیسا هاتە پێشەوە نانەکەی
هەڵگرت‌و دای‌پێیان، ماسیەکەش بەهەمان شێوە. [14]
ئەمە جاری سێهەم بوو عیسا خۆی دەرخات بۆ
قوتابیەکانی پاش ئەوەی لەنێو مردوواندا هەستایەوە.

عیسا لەگەڵ پەترۆس دەدوێ

[15]دوای ئەوەی نانیان خوارد عیسا پرسیاری
لەشەمعون پەترۆس‌کردو ووتی: (شەمعونی کوڕی
یۆنا، ئایا تۆ منت زیاتر خۆش دەوێ یان ئەوانی‌کە
منیان زیاتر خۆش دەوێ؟) ئەویش وەڵامی‌دایەوە:
(بەڵێ خوداوەند، تۆ دەزانی من خۆشم دەوێیت!)
جا عیسا پێی‌ووت: (بەرخەکانم بلەوەڕێنە.) [16]
جارێکی‌کە لێی‌پرسییەوە: (شەمعونی کوڕی یۆنا،
منت خۆش دەوێ؟) وەڵامی‌دایەوە: (بەڵێ
خوداوەند، تۆ دەزانی من خۆشم دەوێیت!) ئەویش

پێی‌ووت: (شوانی مەڕەکانم بکە.) 17بۆ جاری
سێهەم لێی‌پرسیەوە: (ئەی شەمعونی کوڕی یۆنا، ئایا
منت خۆش‌دەویٚ؟) ئیتر پەترۆس دڵگران بوو
چونکە عیسا بۆ جاری سێهەم لێی‌پرسی: (ئایا منت
خۆش دەویٚ) پەترۆس پێی‌ووت: (ئەی خوداوەند،
تۆ هەموو شتیٚ دەزانی. تۆ دەزانی من
خۆشم‌دەوێیت!) دیسان عیسا پێی‌ووت: (مەڕەکانم
بلەوەڕێنە. 18ڕاستی ڕاستیت پیٚ‌دەڵێم کاتیٚ کە
گەنج بووی پشتوێنەکەت بەناو قەدتەوە دەبەست‌و
بۆ هەرشوێنێك دەتویست دەڕۆیشتی. بەڵام کاتیٚ پیر
دەبیت دەستت درێژدەکەیت، یەکێکی کە
پشتوێنەکەت بۆ دەبەستێت‌و دەتبات بۆ شوێنێك کە
ناتەویٚ!) 19عیسا ئەمەی ووت وەك ئاماژەکردنێك
بۆ ئەو مردنەی پەترۆس کە خودا شکۆدار دەکات.
دوای ئەمە، پێی‌ووت: (دوامکەوە.)
20 پەترۆس ئاوڕی‌دایەوە بۆ دواوە، ئەو
قوتابیەی بینی کە عیسا خۆشی‌دەویست شوێنیان
کەوتووە، ئەویش ئەو قوتابیە بوو کە شانی بەسینگی
عیسا دابوو لەکاتی نان‌خواردنەکەو پێی‌ووت:
(گەورەم، کێیە ئەوەی ناپاکیت لەگەڵ دەکات؟) 21
کاتیٚ پەترۆس قوتابیەکەی بینی لەعیسای پرسی:
(ئەی خوداوەند ئەی ئەمە چی لیٚ‌دیٚ؟)
22عیسا لە وەڵامدا ووتی: (گەر بمەویٚ
دەمێنێتەوە هەتا دەگەڕێمەوە، بە تۆ چی؟ تۆ
دوامکەوە!) 23ئیتر هەواڵ لەنێوان برا باوەڕدارەکان
بڵاوبووەوە کە ئەو قوتابیە نامریٚ. بەڵام عیسا
ئەمەی بە پەترۆس نەووت: (کە ئەو نامریٚ!)
بەڵکو ووتی: (گەر بمەویٚ دەمێنێتەوە هەتا
دەگەڕێمەوە، بە تۆ چی؟)
24ئەو قوتابیە ئەمەیە کە ئەم شتانەی لێرەدا
نووسیوە، خۆیشی شایەتی بۆ ئەم شتانە دەدات.
ئێمەش دەزانین شایەتیەکەی ڕاستە. 25زۆر شتی تر
هەیە عیسا کردوویەتی، لەو باوەڕەدام گەر یەك
لەدوای یەك بنووسرایە، هەموو جیهان جێگای ئەو
پەرتووکانەی تیانەدەبووەوە!